

METAJ VI.

SAUSIS-JANUARY

No. 1.

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Kalinė

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

- Visiems mūsų korespondentams. — Kadangi labai daug susidėjo L. M. P. S. reikalų, tai į šį "M. B." numerį korespondencijų negalėjome įdėti. Malonėsite atleisti. Kurios korespondencijos nepasens, įdėsime į sekamą numerį.

Visų šliubinių straipsnių autoriams. — Jūsų straipsniai tilps sekamam "M. B." numeryje, nes į šį delei vietos stokos negalėjome įdėti.

M. J. V—kui. — Straipsnelis persilpnas, negalime sunaudoti.

KAS REMIA "MOTERŲ BALSĄ".

Daktaras J. Kaškevičius iš Newark, N. J., ne tiktai ligonius labai pasekmingai gydo, bet jis gydo ir finansine liga sergančius darbininkų laikraščius. Jis neseniai išrašė receptą visiems darbininkiškiams laikraščiams — "Laisvei", "Vilniai" ir "M. Balsui". Pastarajam prisiuntė receptą ant \$25.00. Jis gydo ir įvairius darbininkiškus fondus ir tai ne pirmą sykį. Labai daug jis tokių receptų yra parašęs ir, be abejo, dar parašys.

Tai yra tikras darbininkiškas daktaras, kuris gydo ne vien darbininkų kūną, bet ir jų sielą, jų dvasią. Jis padeda skleisti klasinį susipratimą darbininkų tarpe ir padeda jiems kovoti su savo priešais. Tai yra vienišelis tokis darbininkiškas daktaras, kurį mes turime. Daugiau tokių daktarų!

L. M. P. S. 32 kp., McKees Rocks, Pa., pasimirė ir, mirdama, nepamiršo "Moterų Balso" —visą savo turta, t. y. \$3.00, prisiuntė per d. V. A. Gopienę "M. B."

L. M. P. S. X Rajono konferencijai buvo paaukavusi L. M. P. S. suvažiavimui \$12.00, bet, suvažiavimui neįvykus, paskyrė tą auką "M. B."

L. M. P. S. 92 kp., Chicago, Ill., nors dar jauna kuopelė —

neseniai susitvėrusi, bet jau prisiuntė "M. B." \$15.00. Taip pat L. M. P. S. 91 kp., Maspeth, N. Y., jaunutė dar kuopelė, o "M. B." jau pamylėjo, nes prisiuntė jam \$10.00. L. M. P. S. 23 kp., Binghamton, N. Y., prisiuntė \$25.00. L. M. P. S. 48 kp., Wilkes Barre, Pa., nors mažoj kolonijoje gyvuoja, bet imasi nebgliau už kitas kuopas, nes ji prisiuntė imtynėms \$25.00. L. M. P. S. 46 kp., Philadelphia, Pa., išleido vargonus ant išlaimėjimo "M. B." naudai. Tuos vargonus paaukavo "M. Balsui" buvusi tos kuopos narė d. K. Petrello, o kuopa išleido ant išlaimėjimo. Pelno pasidarė \$45.00, kurį prisiuntė d. E. Malokiūtė.

L. M. P. S. 46 kp. yra nedidelė kuopelė, bet ir ji darbuojasi "M. B." naudai.

Smagu matyti, kaip kuopos ir narės myli ir remia "M. B." Kol kas, "Moterų Balsas" negali išeiti du kartus į mėnesį delei didelės spaudos dalykų brangenybės, bet jei narinės mokestys liks pakeltos ir jei kuopos bei narės ir ateityje taip remis "M. B.", tai jis galės eiti du sykį į mėnesį.

Viso šį sykį suaukuota \$162. Širdingai ačiu už paramą. Kas daugiau dalyvaus imtynėse "M. B." naudai? Lauksime.

"M. B." Administracija.

L. M. P. S. 67 KUOPOS VALDYBA 1921 METAMS.

Organizatorė — Z. Klibienė, 10544 Edbrook Ave., Roseland, Ill.

Sekretorė — A. Širvinskienė, 19 E. 102nd Pl., Roseland, Ill.

Finansų Sekretorė — O. Dargienė, 10520 State St., Roseland, Ill.

Iždininkė — M. Zabalienė, 117 E. 104th Pl., Roseland, Ill.

Knygė — A. Šimkienė, 114 E. 107th St., Roseland, Ill.

Sekr., A. Širvinskienė.

COALDALE, PA.

23 d. lapkričio laike d. Ivanauskaitės prakalbos buvo rink-

tos aukos padengimui lėšų. Au-kavo šios ypatos: Steponavičius — \$1.50; Kvietelaitis ir J. Laigona — po \$1.00; P. Bendrikis, Waitunaitis, C. Lakitskas, Welioniškis, Mičiulienė, Karskienė, Pučkienė, Welinienė, Diliuviene ir Kvietelaitienė — po 50c.; C. Motakas — 35c.; Lapkautskas, Zumaras, Pučka, Gibienė, Kreivėnienė, Laigoniene, Bendrikienė, Nedzinskienė, Matakienė, Kairaitienė ir Lakitskienė — po 25c. Viso \$12.10. Smulkių aukų \$2.98. Kartu \$15.08.

L. M. P. S. 17 KUOPOS NAUJA VALDYBA 1921 METAMS.

Organizatorė — U. Liutvinienė, 91 Chamberlain St.

Finansų Sekretorė — U. Kasparkienė, 1413 Caniff Ave.

Knygė — N. Astrauskienė, 128 West End Ave.

"Moterų Balso" agentė — P. Masienė, 12216 Mackay Ave.

Protokolų Raštininkė — O. Demskienė, 849 Junction Ave.

PAJIEŠKOJIMAS IŠ LIETUVOS.

Šiuomi jieškome Zosės Kulvičaitės iš Šetos valsč., išėjusios už vyro Jurgio Stanionio iš Jaszvainių valsč., Margalių sodž., ir pranešame, kad Tamstos krikšto duktė, Aleksandro duktė, su savo motina gyvena Lietuvoje, Kaune, ant Telšių gatvės No. 1. Prašome greitai atsiliepti.

Iš anksto pasilieku dėkinga,
L. Kulvičaitė.

Kaunas. 1—XI—20.

REIKALINGA MOTERIS

Pajieškau laisvų pažiūrų moteries be vaikų prižiūrėjimui vienos ypatos ir buti pilna namų šeimininke. Darbo nedaug. Skalbiniai duodami į laundrę. Pilnas pragyvenimas ir kambarys patinkamoj vietoj. Galima ir kitur darbu užsiimti del savo naudos. Kreipkitės laiškų.

Mr. D. S.,

E. 2624 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor J. Benes. Manager E. N. Jeskevičiūtė. Subscription: \$2.00 a year; 6 mo. \$1.00; single copy 15c. Address: Moterų Balsas, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai VI

Sausis-January, 1921

No. 1

Ledui Belužtant.

“Anglija yra priversta but draugiška Rusijai”, sakė Leninas Aštuntame Visos Rusijos Sovietų Suvažiavime, 1920 m. gruodžio 22 d.

Ir Lenino žodžiai jau gyvenime kuni-jasi.

Petrogrado “Raudonasai Laikraštis” praneša, kad jau prasidėjo prekyba tarpe Anglijos ir Sovietų Rusijos. Anglijos vyriausybė leido savo laivams gabenti prekes į Rusiją per Juodųjų Marių uostus. Keletas Anglijos prekybos laivų jau atplaukė į Odesą.

Anglų valdžia, pagaliau, sutinka padaryti ir formalinę prekybos sutartį su Sovietų Rusija. Sovietų atstovas Krasinas Londone išdirbo su anglais tos sutarties sąlygas ir nuvežė į Maskvą

Taigi Anglija daro žingsnį, nuo kurio taip atkakliai spyrėsi.

Kas gi ją verčia tai daryti?

Leninas sako, kad verčia pačios Anglijos ekonominiai reikalai, beje, ekonominė

butinybė. Tai viena. Kita gi Anglijos “draugiškumo” priežastis tai anglų darbininkai, kurie vis griežčiau reikalauja atidaryti duris prekybai su Rusija ir padaryti net politinę sutartį.

Laikraščiai, pranešdami apie Lenino kalbą, nepaminėjo trečios priežasties, būtent, bolševikų propagandos prieš anglų valdžią Indijoje, Mažosioje Azijoje, Persijoje. O tai irgi labai svarbi priežastis.

Tuose kraštuose eina stambus tautiniai-revoliuciniai judėjimai prieš anglų viešpatavimą. Anglijos valdžia gi mano, kad tas judėjimas esąs pasėtas ne kieno kito, tik bolševikų propagandos. Ir kalbamojoje anglų prekybos sutartyje su Sovietais svarbiausią vietą užima Anglijos reikalavimas, kad Rusija nedarytų tose šalyse įtakos, priešingos anglų reikalams.

Su Persija Sovietai padarė labai draugišką sutartį; visi Anglijos kareiviai iš tos šalies išvyti lauk. Indijoje kasdien auga sukilimas prieš anglus pavergėjus. Af-

ganistanas eina ranka rankon su Sovietų Rusija.

“New York American” rašo: “Afganistanas apsiginklavęs ir prisiruošęs paskelbti anglams karą; jei tik Leninas tartų žodį, tai... afganų kariuomenė tuoj imtų tarpkalmėmis plaukti Indijon, kad padėt gyventojams išguiti anglų viešpatavimą iš Indijos”.

Bolševikai turi didelės įtakos visoj Mažojoj Azijoje ir Aigipte, kur vietos žmonės kovoja delei tautinio išsivadavimo nuo anglų prispaudėjų. Tuo pačiu laiku Anglijos valdžia turi nemaža darbo, malšindama airius, kovojančius delei tautinės laisvės.

Mirtinas pavojus grėsia galingiausiam senojo pasaulio imperialistiniam plėšikui, Anglijai. Grumoją jai atsiskyrimas kolonijų, pusiau-kolonijų ir netekimas įtakos sričių (sferų).

Ir Anglija derisi, kad Sovietų Rusija nevestų savo propagandos tuose kraštuose. Tikisi, mat, kad be tos propagandos galėsianti kaip nors išlaikyti po savo letena šimtus milijonų pavergtų kitataučių, kuriuos anglų lordai ir buržuazija taip kruvinai engė ir tebeengia.

Buvęs Jungtinių Valstybių maisto administratorius Hoover'is sako: “Kadangi talkininkai apsupo Rusiją geležiniu lanku ir atskyrė ją nuo viso pasaulio, tai jie pakrikdė viso pasaulio prekybą; ir talkininkų šalys nepajiegs ant kojų atsistoti, jeigu nebus padaryta drauginga sutartis su Rusija, kuri gali būti penėtoja viso pasaulio.”

Jei tas dalykas taip jaučiama Amerikoje, tai kur kas labiau jis jaučiama Anglijoje.

To paties Hoover'io žodžiais, Amerika toliau nebegalės penėti Europą.

Anglijai truksta ne tik duonos, bet ir žaliadaikčių (žaliosios medžiagos) anglų

fabrikams. Iš karo pakrikdytų, o dar maištais ir sukilimais apimtų, kolonijų Anglijos pramonė toli gražu negauna užtenkamai žaliadaikčių.

Tai delei tos pastarosios priežasties anglų pramonė žymia dalim yra apmirusi; ir nedarbo giltinė ima į savo šaltą glėbį milijonus anglų darbininkų.

Štai kodėl, galima sakyti, visi Anglijos darbininkai reikalauja, kad jų valdžia kuo greičiausiai darytų prekybos sutartį su Sovietų Rusija.

Anglų darbininkuose iki paskutinių laikų revoliucinis elementas nebuvo stiprus. Bet jis stiprėja; didžioje darbininkų minioje kas kartą labiau auga linkimas į Sovietų valdžios formą.

Keletas šavaičių atgal Manchesteryje, Anglijoje, milžiniškam darbininkų susirinkime kalbėjo senas anglų darbininkų vadas (ir dargi “radikalas”) Clyde; kalbėjo apie įvairius pagerinimus, kurių darbininkai turi išreikalauti iš valdžios.

Bet jo kalbą nustelbė darbininkų šauksmai: “Nenorim daugiau jokių jūsų reformų! Lai gyvuoja Sovietų valdžia!” Jis, nebaigęs kalbos, turėjo apleisti svetainę.

Tuo anglų darbininkų pasielgimu pasipiktino visi Amerikos buržujiniai laikraščiai; ne tik atvirai kontr-revoliuciniai laikraščiai, bet ir vadinamieji liberalų laikraščiai. Blogi, girdi, dalykai pradeda reikšdintis Anglijoje, kad darbininkai nuveja nuo pagrindų net tokius “radikalius” savo vadus, kaip Clyde'as.

Anglų valdžia, žinoma, taip pat negali neatjausti blogėjančio savo darbininkų upo. Ir, gelbėdama savo viešpataujamosios klasės kailį, jina daro prekybos sutartį su Raudonąja Respublika. O, kiek palukėjus, bus priversta padaryti ir politinę sutartį su Sovietų Rusija.

Šiuos žodžius berašant, atėjo žinių, kad Vokietija jau padariusi pramonės-prekybos sutartį su Rusija, o už keleto dienų ir oficialiniai pripažinsianti dabartinę Rusijos valdžią.

Amerika ir Prancuzija vis dar spiriasi. Bet kiek pirmiau ar paskiau jos bus taip pat priverstos pasekti Anglijos pėdomis.

Ir ne iš atjautimo Sovietų Rusijai buržuazinės valstybės užmezga prekybos ir politikos ryšius su jąja. Tatai jos daro, norėdamos ilgiau pratęsti savo pačių gyvybę, kaip kapitalistinių valstybių.

Taigi lužta blokados ledai; atsidaro revoliucinei Rusijai durys į pasaulį. Rusijos revoliucija laimi nelygią kovą prieš visą imperialistinį pasaulį. Ekonominė butinybė ir darbininkų bruzdėjimas nulaužo ragus ir iltis tarptautiniam kapitalizmui.

Revoliucinio Rusijos proletariato geležinė šluota grynai šluoja.

M. Arabė.

EUROPOS KAPITALIZMO IŠTIŽIMAS

Karolis Radekas savo rašte "Socializmo Išsivystymas nuo Mokslo iki Veikimo" nurodė, kad tik Sovietų valdžia, proletariato diktatura tegalėjo išgelbėti Rusiją nuo galutinio jos ukio suirimo, o jos žmones nuo begalinio vargo. Imperialistinis karas taip buvo sunaikinęs šalies ekonominį gyvenimą, kad jį atgaivinti jau buvo negalima prie kapitalistinės tvarkos, prie privatinų kapitalistinių varžytinių delei pelno, prie besąžiningų spekuliacijų. Palikus Rusijai rankose kapitalistinės valdžios, buvo neišvengiama ekonominio gyvenimo betvarkė ir suirutė. Tokiose sąlygose butų turėję kilti vis nauji įvairių gyventojų sluogsnų maištai. Tuos maištus, ypač grynai po-

litinius, butų kurstę net patys "civilizuotų" šalių imperialistai, betykantieji rusus galutinai pakrikdyti ir jų kraštą pasiglemžti. Ir jei ne Sovietų valdžia, tai, anot Radeko, anglai, prancuzai ir kiti imperialistai butų sudraskę rusų žemę į kąšnius, pasidalinę ją tarp savęs, pavertę tuos sklypus savo kolonijomis ir užkrovę gyventojams nepakeliamą verguvės naštą.

Imperialistinis karas Rusiją sunaikino labiau, negu kurią kitą stambią šalį. Skaudžioji karo ranka lengviau palietė Centro ir Vakarų Europos valstybes. O vis tik ir tose valstybėse jis sudarė tokių ukio pakrikimą, jog ekonominis jų gyvenimas niekaip nepajiegia atsigriebti. Dar daugiau; tolyn jis eina blogyn.

Kas gi tat atgaivins civilizuotųjų Europos šalių ukį? Kas jas ištrauks iš tos ekonominės balos, kurion jos klimpsta vis gilyn ir gilyn? To nepadarys kapitalistinė sistema, kuriai pačiai karas pamatus išrausė ir šulus išklibino. Ekonominiai tas šalis atgaivinti tegali tik proletariatas, paimdamas politinę ir ekonominę galią į savo rankas, padarydamas taip, kaip padarė Rusijos proletarai.

Rusija, kaip augščiau minėjome, buvo labiausiai imperialistinio karo parblokšta, ekonominiai pakrikdyta. Nuo caro nuvertimo iki bolševikų revoliucijai ją dar labiau pakrikdė social-buržujinė valdžia.

Perėjus galiai į rankas Sovietų, kuriuos kontroliavo bolševikai, visas pasaulis apsišarvavęs stoji prieš Darbininkų ir Valstiečių Respubliką. Bet Sovietų valdžia ne tik įveikė visus savo išlaukinius priešininkus ir naminius kontr-revoliucionierius; tuo pačiu laiku ji dar sugebėjo pataisyti savo ukį ir kiek-tiek atgaivinti pramonę: pagerinti gelžkelių reikalą, pataisyti susisiekimą ir išvežiojimą upėmis ir tt. Pats duonos parupinimo miestams klausimas

šiandien Rusijoje geriau išrištas, negu, pav., Vokietijoje, Austrijoje, Vengrijoje.

Be abejo, Rusijoje dar toli gražu ne viskas gera. Daugybė ten dar yra skurdo ir kentėjimų, visokio nepritekliaus; daugybę dar turės darbo padėti Rusijos proletariatas, iki tos šalies žmonės galės pradėti gyventi žmonišku gyvenimu. Kitaip ir būti negalėtų, po pragaištingiausiam imperialistiniam dvejų metų karui, o paskui dar po trejų metų viso pasaulio kontr-revoliuciniam karui prieš Sovietų Rusiją, kuomet ją, be to, dar smaugė kiečiausia blokada.

Nežiurint, tačiau, visų šiandieninio Rusijos gyvenimo trukumų, nežiurint didžio darbo, kurį Sovietų valstybei dar teks atlikti, begaivinant šalies ukį, — vienas dalykas aiškiai matomas, tai yra, kad ekonominis Rusijos gyvenimas taisosi, linksta geron pusėn. O to negalima pasakyti apie civilizuotas Europos kariavusias valstybes, kur dar tebėra kapitalistinė tvarka.

Vokietijos ukis nesitaiso, bet vis labiau krinka. Per vienus paskutinius metus vokiečių valstybės bankas išleido antrą tiek popierinių pinigų, kiek metai atgal jų buvo išviso. Tai reiškia, jog šalis smarkiai brenda į bankrutą. Vieni Vokietijos gelžkeliai pereinamais metais davė valdžiai 20 milijardų (bilionų) markių nuostolių. Fabrikai tepadaro tik apie trečdalį daiktų, kiek padarydavo prieš karą. Bedarbių minios siekia milijonus. Suaugusiam žmogui vidutiniai skiriama tik po pusę svaro duonos dienai.

Prancūzų valdžios pinigine programa gramzdina savo šalį gilyn į bankrutą. Sunkiausių mokesčių našta slėgia minias; valdžia jas, kol kas, ramina, žadėdama išlypti iš vokiečių milžinišką karą lėšų atlyginimą. O iš ekonominiai sunaikintos Vokietijos negali gauti kažin kokio atlyginimo. Tuo tarpu valstybės skolos pasiekė

jau 300 milijardų frankų; ir prancūzų valdžia pradeda abejoti, ar pajiegs kada tas skolas išmokėti; prašo, kad Jungtinės Valstybės dovanotų jai visas karo skolas. Prancūzų pinigų vertė kaskart žemyn krinta; pramonė, neturėdama užtenkamai kuro ir žaliosios medžiagos, nepajiegia atsitaisyti. Nors reikia atstatyti didžiules sritis, kurias per karą vokiečiai sunaikino, nors tas darbas galėtų sugerti daugybę darbininkų, tačiau stambiuose pramonės centruose yra bedarbių minios.

Italijos pramonės krizis didėja; darbininkų gyvenimas eina sunkyn. Bebankrutuodama, valdžia griebėsi net tokios pavojingos priemonės, kad pakėlė duonos kainą.

Vengrija, prancūzų imperialistų "globima", budelio Horthy kamuojama, baigia ištiži; milijonai žmonių kenčia aršiausią šaltį ir badą; pramonė sustingusi. Ir jos padėtis kasdien blogėja, nežiurint, kad tą nelaimingą šalį ramsto pergalingųjų imperialistų labdarybė.

Austrija taip sunykusi ir išbadėjusi, jog prašosi, kad Santarvė paimtų ją, kaip bankrutą, į savo rankas ir išgelbėtų jos kapitalistinę tvarką. Tukstančiais badu miršta kūdikiai, moterys ir vyrai. Pergalingieji imperialistai taip ją apkapojo, atskyrė nuo gyvenimo priemonių ir pramonės šaltinių, taip apiplėšė, kad ji liko plika ir bado mirčiai pasmerkta. N. Y. Call korespondentas S. Zimond sako, kad šalis taip baisiai nukamuota ir primarinta, taip imperialistų sukaustyta, jog nesą vilties darbininkams pasekmingą revoliuciją padaryti. Nors masinių streikų ir grumojančių demonstracijų dažnai buna. Šalis gyvena šiandien vien tais labdarybės trupiniais, kuriuos nuo savo stalo nuberia Amerikos ir Santarvės labdariai.

O Austrijos likimas būtų galėjęs būti

kitoks, jei ne austrų social-išdavikai. Jie žiūrėjo į Santarvės imperialistinius vilkus, kaip į savo prietelius, išvaduotojus. Jie visomis išgalėmis trukdė austrų socialistinę revoliuciją net tuomet, kai darbininkai buvo paėmę valstybės galią į savo rankas Vengrijoj ir Bavarijoj. Jei būtų visi trys kraštai susijungę po raudonąją vėliava, tai šiandien galėtų būti laimingesnis jų likimas. Vengrijos social-išdavikai, deja, sudėję savo šalies darbininkų valdžią net tada, kai proletariatas buvo toj šalyj įsteigęs Sovietų tvarką; vengrai social-išdavikai darė suokalbius su buržuazija ir kontr-revoliuciniais talkininkais, laukdami iš jų visokių malonių, kaip kad jų laukė ir austrų darbininkų pardavikai.

Panašus likimas laukė ir Rusijos darbininkus ir vargesniuosius valstiečius, jeigu jie būtų palikę savo šalį rankose savo ir talkininkų buržuazijos; panašių gerumų būtų gavusios patirti ir Rusijos minios.

Anglija — pramoningiausia po Jungtinių Valstybių pasaulio šalis; jos ukį karas mažiau palietė, negu kokios kitos kare dalyvavusios Europos šalies. Per karą Anglija aplupo pusę pasaulio. Anglų valdžia savo darbininkams žadėjo, karą laimėjus, duosianti visokių gerovių. Sumušusi Vokietiją, artimiausią ir pavojingiausią savo pramoninį ir komercinį priešininką, Anglija ketino pulti tuojaus perorganizuoti savo pramonę, atstatyti ją taikos pagrindais ir apžioti pasaulio rinkas.

Anglija, todėl, turėjo geriausio motyvo, paskatinimo kaip galint skubiau atstatyti savo pramonę, ir įstoti į ekonomines imtynes su viena likusia ekonominiai galinga šalim, Amerika.

Tačiau nei Anglijos pramonė anaip tol neina visais garais. Milionai darbininkų be darbo; laikraščiai rašo apie miliones Londono bedarbių demonstracijas. O

kaip Anglijos valdovai riša bedarbių, beduonių ir benamių klausimą? Gudriausias anglų buržuazijos politikas, Lloyd George, siulo šitaip nuo bedarbių atsikratyti: dides darbininkų minias išsiųsti į Anglijos kolonijas, Kanadą, Australiją ir kitur. Kitokios išeities jis nemato. Tuo gi tarpu Kanadoj ir Australijoj veik tokia pat bedarbė, kaip ir Anglijoj. Kanados pramonės centruose irgi eina grumojančios beduonių rankpelių demonstracijos. Anglijos gi fabrikantai, matydami milijonus bedarbių, kas kart vis labiau numušinėja darbo mokesnį ir tiems, kurie dar turi darbo. Darbininkų minios grimsta į vis juodesnį vargą, į vis skaudesnius kentėjimus.

Pereitų metų valdžios apyskaita taip pat rodo, kad prie dabartinių valdžios ir karinių išlaidų šalis eina linkui bankruto. Turi gesinti sukilimus Indijoj, Airijoj ir įvairiose pusiau-civilizuotose savo kolonijose; stengiasi praryti visą Mažąją Aziją. Smarkiai ginkluojasi ir rengiasi prie kito imperialistinio susikirtimo, šį sykį su Amerika. Tuo tarpu giliai prasiskolinusi J. Valstybėms; vienių nuošimčių už karo paskolas turėtų Jungtinėms Valstybėms išmokėti apie 500 milijonų dolerių metams. Iki šiol, tačiau, ne tik nuo tų nuošimčių mokėjimo atsiprašinėja, bet jau pradeda kalbėti ir kad Amerika visas karo paskolas dovanotų Anglijai. Dovanos ar ne dovanos, bet Anglija nepajiegia jų išmokėti.

Pramoninė ir finansinė Anglijos padėtis, laikui einant, anaip tol nesitaiso, bet vis blogėja.

Daug buvo kapitalistų laikraščiai prirašę apie stebėtiną Belgijos pramonės atgijimą. Bet dabar ir Belgijoj siaučia didžiausias nedarbas; mašinų pramonė suklypusi; audimo darbininkų nei penktadalis neturi darbo. Streikai taso ir tas pramonės, kurios šiaip-taip dar juda.

Svarbiausias betgi dalykas, tai kad visų tų šalių pramonė, apskritai paėmus, laikui einant, nesitaiso, bet dar labiau krinka. Darbininkų minios slėgiamos nepakeliamo skurdo, gyvenimo brangumas iškilęs į padanges, o spekuliantai darbo žmonėms neria po devynis kailius. Truksta žaliadaikčių (žaliosios medžiagos) fabrikams; truksta anglies; stinga duonos. O įvežimų iš Rusijos buvo neįsileidžiama, blokada buvo tebelaikoma, besitikint užtroškinti Sovietų valdžią. Stipresnės pramoninės šalys, kaip kad Amerika ir Anglija, negali pelningai iškišti savo dirbinių šalyse, kurios ekonominiai visai ištižusios. Net Amerikos pramonininkai pradeda nepasitikėt, ar galės jiems išsimokėti pati Anglija.

Pramoninių šalių fabrikantai, nematydami pelningų užtikrintų užsienio rinkų, stabdo fabrikus.

Centro Europos gi valstybes karas taip išsėmė ir sunaikino, jog joms negalima atsigriebti ir ekonominiai ant kojų atsisototi prie kapitalistinės tvarkos.

Privatinis kapitalistinis ukis su savo varžytinėmis ir spekuliacija eikvoja tas pačias ekonominio gyvenimo įiegas, kurios dar buvo išlikusios iš karo gaisro.

Ukį tegali atgaivinti tik didžiausias visų įiegų suderinimas, tik tikslingiausias jų apskaitymas ir sutvarkymas bendruoju centraliniu planu.

Rusija ir prieš karą buvo labai atsilikusi šalis ekonominiu, pramoniniu atžvilgiu. Karas gi ją galutinai buvo sunaikinęs, sudaužęs jos pramonę, suardęs jos gelžkelius ir kitas susisiekiimo priemones. Bet kad Sovietų valdžia panaikino kapitalistinį pramonės pamatą, viską tikslingai apskaitė, sutvarkė; visas galimas produkcijos įiegas suorganizavo, tai Rusijos pramonė taisosi, atgija. Nereikia milijoninės Rusijos darbo žmonių minioms bastytis be

darbo ir be duonos, kaip kad vadinamose "civilizuotose" Europos šalyse.

Kapitalistinė spauda ne kartą yra stičiusi klausimą: ką Sovietų valdžia darys, kuomet pabaigs karus ir turės paleist iš armijos milijonus kareivių? Kas jiems duos darbo ir duonos?

Toks klausimas kapitalistiniams kraštams tai, ištikrųjų, baisiai sunku išrišti, kur viskas daroma privatiniam pelnui, o ne žmonių aprūpinimui. Dabartinei Rusijai tai lengvas klausimas.

Kuomet Denikinas buvo supliektas, Sovietų valdžia likusius kareivius suorganizavo į galingas darbo armijas butiniams viešiesiems darbams dirbti. Socialistiniai tvarkoma šalis, Rusija pajiegė išlaikyti kelių milijonų armiją karo fronte, nežiurint blokados ir ekonominio suirimo. Juo lengviau ta armija bus išlaikyti nekruviname produktyviame darbo fronte.

Paskutiniaisiais pranešimais, Sovietų Rusija nutiesė naują gelžkelio liniją tarpe Petrogrado ir Novgorodo; Petrograde nutarta įtaisyti požeminių gelžkelių sistemą; pradėta šalyj galingų elektros stočių sistema, kuri turės teikti varomosios pajiegos Europinės Rusijos fabrikams ir gelžkeliams; įtaisyti milžiniški durpių fabrikai, kurie gamina tinkamo kuro ne tik gyvenamiems namams, bet ir dirbtuvėms.

Kaip jau pirmiau sakėme, baisiai daug ko Rusijai dar truksta; tačiau jos atstatymo darbas virte verda, socialistiniai tvarkomas ukis taisosi; darbininkų padėtis, kad ir palengva, bet tikrai gerėja. Tuo tarpu civilizuotų Europos šalių kapitalistiniai vedamas ukis ir darbininkų buvis kas kartą eina vis blogyn. Europos kapitalistinė tvarka bankrutuoja, o to bankruto banga, persimetus per vandenyną, jau pradeda blaškyti ir galingiausiąją Amerikos pramonę.

Feliksas.

Nauja Imperialistų Politika su Rusija

Pasaulio imperialistai turėjo du svarbiuosius karo frontus prieš tarptautinę proletariato revoliuciją.

Vienas frontas buvo naminis — kova prieš atbundantį ir kylantį savo proletariato.

Kitas frontas buvo karinis — prieš Rusų Sovietų Respubliką.

Karinį imperialistų frontą prieš Sovietų Rusiją sutruškino karžygiškas rusų proletariatas, kuriam dalinai padėjo Vakarų Europos darbininkai. Ir imperialistai, tuo budu, taip atkando dantis į Raudonąją Respubliką, jog jau pradeda kalbėtis, kad reikėtų duot jai šventą ramybę.

Naminiame gi fronte imperialistai susiduria su vis didesniais ir didesniais keblumais.

Neturėdami tuo tarpu vilties sunaikinti Sovietų Respubliką, jie traukia savo jėgas prieš naminį priešininką, prieš savo proletariato, kuris, aplinkybių verčiamas, nepaliaujamai kairėja ir revoliucionizuoja.

Neturėdami tuo tarpu vilties sunaikinti Sovietų Respubliką, jie traukia savo jėgas prieš naminį priešininką, prieš savo proletariato, kuris, aplinkybių verčiamas, nepaliaujamai kairėja ir revoliucionizuoja.

Lenkija taip išsekusi, išsisėmusi, kad negali nei svajoti apie sekmingo karo vedimą prieš Sovietus. Jai toks karas reikėtų ir militarinį sumušimą ir proletarinę revoliuciją, nežiurint, kokios pagalbos ji gautų iš prancuzų imperialistų.

Tautų Lygos kurstoma Rumunija da-

bar irgi nedrįsta pakelt kardą prieš revoliucinę Rusiją.

Kas tat galėtų varyti karą sunaikinimui Sovietų Respublikos? Gal pati Anglija, Prancuzija ar Amerika? Vakarų Europos proletariatas jau ne sykį parodė, kad jis nesileis save įtraukti į tiesioginį karą su Rusais. Jungtinių gi Valstybių prezidento Wilsono paskutinis pareiškimas rodo, jog, jo manymu, ir Amerikos įsikišimas būtų bergždzias darbas. Japonijos imperialistai Sibire jau užtenkamai nudegė nagus.

Ne sykį laikraščiai pranešė apie vokiečių generolų Ludendorfo ir Hoffmano pasiūlymus sudaryti vokiečių armiją, kuri, girdi, trumpu laiku ištaškytų Sovietų raudonarmiečių jėgas. Už tokį patarnavimą "civilizacijai" vokiečių buržuazija, žinoma, nori, kad talkininkai žymiai palengvintų Vokietijai taikos sąlygas.

Tas žygis tai, ištikrųjų, galėtų kirst skaudų smugį Sovietų Rusijai. Ir Sovietų vadų nuomone, jis labai yra galimas daktas, nors spaudoj sykį ir buvo užginta, kad vokiečių generolai tokių pasiūlymų nedarę Santarvės imperialistams.

Vokiečių dvarininkai ir kaizeriniai karininkai vis dar neatsisako nuo vilties atgaivint Vokietijoje monarchiją. Jeigu jiems tatau pavyktų, tai juo labiau galima būtų bijotis kontr-revoliucinio karo iš jų pusės prieš Sovietų Rusiją. Bet nebūtinai tam reikalinga monarchijos sugražinimas. Social-išdavikiška Ebertų valdžia irgi sutiktų tą darbą atlikti, jeigu tik Santarvės imperialistai duotų tinkamo atlyginimo ir jeigu tuo tarpu pačioj Vokietijoje negrumotų proletarinės revoliucijos pavojus. Ne sykį juk vokiečių social-išdavikų valdžia laižė batus Santarvės valstybėms ir ne vieną jau nedraugingą žingsnį padarė santykių su Sovietų Rusija.

893565

Kol kas, tačiau, bent iki pavasario, vokiečių buržuazija nepajiegtų suruošti tokį karą prieš Rusiją. Taigi šiuo tarpu parankus imperialistams laikas pakalbėti apie savo "nenorą" toliau besikišti į vidujinius Rusijos reikalus.

Anglijos valdžia jau seniai sakė nesikišanti į vidujinius Rusijos reikalus (taip sakė net tuomet, kai veikliausiai rėmė Vrangelij). Pastarosiomis dienomis ir naujasis prancuzų ministerių pirmininkas, renegatas Briand'as pareiškė, kad prancuzų valdžia nebekariausianti prieš Sovietų Rusiją. Dabar gi Jungtinių Valstybių prezidentas Wilsonas savo laiške Tautų Lygos pirmininkui Hymansui reikalauja net, kad "didžiosios valstybės iškilmingai viešai prižadėtų nesinaudoti nelaiminga Rusijos padėčia"... "ir kad daugiau nei jos pačios nedarytų karinių įsiveržimų į Rusiją, nei kitiems neleistų tokius įsiveržimus daryti".

Tarytum imperialistinių plėšikų vieši ir iškilmingi prižadai turi bet kokios vertės! Tie prižadai nebus iškilmingesni už obalsius, kuriais buvo vedamas imperialistinis karas ("demokratija", "mažųjų tautų liuosavimas", "militarizmo išnaikinimas" ir tt.). Nebus iškilmingesni nei už Wilsono "keturioliką punktų". Ar ne iškilmingai jis buvo pareiškęs, kad Rusijos tvarka tai turi būti pačių Rusijos gyventojų dalykas? O neužilgo paskui ar nepasiuntė Sibirian ir Archangelskan Amerikos kareivių prieš Rusijos darbininkų ir valstiečių valdžią? Ar nerėmė jis Lenkus ir kitus kontr-revoliucionierius prieš Rusijos žmonių apsisprendimą? O jau kiek buvo iškilmingai prišnekėjęs apie visų tautų teisę apsispręsti!! Apie tą teisę viešai ir iškilmingai kalbėjo ir kiti Santarvės politikos vadai. O kaip jie "apsprendė" Austriją, Vengriją, Turkiją Indiją, Airiją, tai visiems žinoma. Pagaliaus, ar jie neprigavo

pačią Vokietiją veidmainingais savo žadėjimais?

Dabar Wilsonas pasakoja: jei mes, didžiosios valstybės, iškilmingai žadėsime nevesti ir neremti užpuolimo karų prieš Sovietų Rusiją, tai jūs, Sovietai, galite ramiai paleisti (demobilizuoti) savo armijas.

Tomis pasakomis imperialistinis lapė, žinoma, neprigaus Sovietų valdžios; ji visuomet laikys kiek reikiant priruostų karinių įjėgų, kad atremt naujus imperialistų pasikėsinimus ant revoliucinės Rusijos gyvybės.

Nors Wilsonas ir pripažįsta, kad kitų kraštų karinis įsikišimas nepajiegs sutvarkyti ekonominio, nei politinio Rusijos gyvenimo; nors jis sako, kad tai turės padaryti patys Rusijos žmonės, tačiau nei šitų jo pripažinimų negalima laikyti grynu pinigų. Ir čia jis, veikiausiai, turi užpakalinių tikslų; ir čia jis, veikiausiai, nori įtikinti Sovietų valdžią, buk Santarvės (talkininkų) politikai galutinai pamatę, jog Rusijos tvarkymas tai ne jų darbas; ir todėl jūs, Sovietai, juo labiau tikėkite, jog mes nesikišime į jūsų vidujinius reikalus, ir paleiskite savo armijas.

Bet tegul tik Sovietų valdžia įtikėtų jų žodžiais ir nusiginkluotų; tuojaus išgirstume imperialistus begiedant kitokią giesmę; tuojaus vėl išnaujo būtų paleisti visi karo šunes prieš Rusiją, ir prasidėtų vidujinių jos reikalų "tvarkymas" iš lauko.

Bet jeigu ligišiol imperialistai ginklu neišveikė Sovietų Rusijos, tai tolimesni jų kariniai žingsniai prieš ją bus dar bergždesni ir jiems patiems pragaištingi. New Yorko "Globe" korespondentas Don Levine sako, kad net didžiulė vokiečių armija šian die Rusijoje turėtų ne daugiau pasisekimo, negu jo turėjo Napoleonas, nužygiavęs į Maskvą. Kitas to paties laikraščio korespondentas, Boni, griežtas Sovietų priešinin-

kas, irgi pripažįsta Sovietų valdžios ir armijos didelį stiprumą.

Kas, tačiau, svarbiausia, tai kad atviras, sakysim, vokiečių armijos užpuolimas ant Sovietų Rusijos duotų Vokietijos proletariatui signalą daryti socialistinę revoliuciją. Revoliucijos pavojus grumotų kiekvienai Vakarinės ir Centralinės Europos valstybei, kuri pradėtų atvirą įsiveržimą į Raudonąją Respubliką. Štai kur didžiausia Rusijos apsauga nuo tokio įsiveržimo pasisiekimo.

Jei naminis kontr-revoliucinių valstybių frontas būtų buvęs kiek reikiant stiprus, jei jų darbininkai būtų sutikę eiti į atvirą kovą prieš Sovietų Rusiją, — tai proletarinės Rusų revoliucijos laimėjimai būtų buvę nušluoti jau dveji metai atgal.

Vakarų Europos proletariatas, anot Lenino, tik pusiau tepadėjo Rusijai; tik atsisakė su ja atvirai kariauti ir trukdė gaminimą ir gabenimą amunicijos jos priešinkams. Ir ta neveikli, "pusiau-pagalba" padėjo didvyringam Rusijos proletariatui atsilaikyti prieš ištiso pasaulio imperialistus ir kontr-revoliucionierus.

Bet pokarinės gyvenimo sąlygos tolyn labyn revoliucionizuoja Vakarų ir Centro Europos proletariata; ir jei "civilizuotos" Europos valstybės suruoštų atvirą karą prieš Rusiją, tai jų proletariatas šį sykį ne tik veikliai priešintųsi tam žygiui, bet tuom pasinaudotų, kaip proga pradėti socialistinę revoliuciją, nuversti savo buržuazines valdžias ir įsisteigti Sovietų respublikas savo šalyse.

M. Arabė.

Senovės vergų savininkai uždrausdavo vergams mokintis skaityti; bet šiandieniniai alginės vergijos palaikytojai nepaiso, kiek vergas skaito, taip ilgai, kaip jie pristato alginiams vergams skaitymo.

NAUJI METAI

Štai ir vėl mes sulaikėme Naujų Metų. Mes, laukdami jų, tikėjome, kad jie, ateidami, atneš ką tokio naujo, naudingo ir linksmo darbininkų klasei. Bet mūsų laukimas buvo veltui; vietoj sulaukti laimingesnio gyvenimo, mes sulaukėme vargą, skurdą ir bado šmėklą, kuri jau barškina darbininkams į duris.

Pereiti 1920 metai taipgi buvo sunkus darbininkų klasei. Daug darbininkų turėjo nukentėti nuo kapitalistinės valdžios žiaurių pasielgimų, kurie visokiais budais stengėsi nuslopinti darbininkų judėjimą ir nuvaryti darbininkų klasę į amžiną bedugnę, kad ji per kelioliką metų negalėtų pakilti prieš baisų kapitalistinį surėdymą. Ne, jie, taip darydami, apsirinka, ir labai skaudžiai apsirinka, nes darbininkai jau žino, kas yra geras ir kas yra blogas. Jie jau nebijo valdžios agentų žiauraus elgimosi, nei storų kalėjimo sienų; jie eina sau pasibrėžtu keliu, kuriuo eidami suras laisvę ir gerovę darbininkų klasei.

1920 metais kapitalistinė sistema varžė ir kankino darbininkus už teisybės žodį, mušdavo ir kimšdavo juos už geležinių grotų, už kalėjimo sienų. Bet sulaukus naujųjų, 1921 metų, mes matome dar žiauresnį kapitalistų elgimąsi ir daug blogesnį darbininkų klasės likimą, kuomet diena iš dienos vis daugiau ir daugiau tampa uždaryta dirbtuvių ir tuo pačiu sykiu vis daugiau ir daugiau darbininkų netenka darbo. Kas dabar tas milžiniškas darbo žmonių minias laukia? O gi baisus vargas, skurdas ir bado mirtis. Jau šiandien yra daug šeimynų, kurios po kelias dienas išbuva nevalgiusios ir laukia, kol bado šmėkla išbaigs traukti jų gyvybę ir pakiš jas po žeme ant visados.

Kapitalistai, uždareję savo dirbtuves ir

išmetę milijonus darbininkų ant gatvių, nepraranda savo milijonų ir linksmų laikų; jie bus linksmi, čiulpdami iš darbininkų kraują ir ašaras. Bet darbininkų klasė turės daug vargo panešti, bekovodama su bado šmėkla už kašnelį duonos.

Mes, draugai darbininkai, neturėtume nusiminti ir rankas nuleidę laukti, kol kapitalistų klasė pakvies mus prie mašinos ir už mūsų sunaudotą darbo spėką užmokės kelis centus, kad but už ką nusipirkt juodos duonos kašnelį ir puoduką kavos. Mes turime jieškoti to kelio, kuriuo eidami rasime geresnį gyvenimą ir užtikrintą rytojų darbininkų klasei.

Taigi, draugai, nunistokime vilties ir nemanykime, kad mes jau pražuvę bedarbių bangose, kurias mums atnešė 1921 metai. Bukime tvirtais ir su pilna energija stengkimės daugiau suprasti savo reikalus ir apginti juos. Ši milžiniškoji bedarbė privers darbininkų minias daugiau protauti ir daugiau tirinėti šios bedarbės priežastis. Suradę tas priežastis, darbininkai pamatys, kad galė yra jų rankose. Tada mes jau kitaip žiūrėsime į kapitalistų klasę. Tuomet, sujungę savo spėkas, jau neprašysime, kad duotų mums kašnelį duonos, bet trauksime darbininkiškas dainas ir versime senąją tvarką iš pat pamatų, sakydami: "Šalin darbininkų išnaudotojai! Šalin kapitalistinis surėdymas! Lai gyvuoja darbininkų laisvė! Lai gyvuoja proletariato tvarka!"

O. Šimoliuniūtė.

Darbininkai negali tikėtis, kad kapitalistai juos guodotų, kada jie patys save laiko neapykantoj.

--:--:--:--

Socializmas atneš darbininkams industrialę teisybę, bet darbininkai turi pirma įvykinti socializmą.

IŠ MOTERŲ JUDĖJIMO

VENGRIJA.

Peterburgo "Pravdoje" d. Rokaši suteikia pluoštelį žinių apie moterų darbininkų judėjimą Vengrijoj.

Socialdemokratai (menševikai) seniau jokios atydzios neatkreipdavo į moterų darbininkų organizavimą. Kuomet pereitą pavasarį Vengruose buvo įsteigta Sovietų valdžia, tai proletarės buvo visiškai neorganizuotos. Komunistai skubiai ėmėsi darbo. Umiu laiku visoje šalyje įvyko visa eilė suvažiavimų, atsirado komunistinių laikraščių, pavestų darbininkų reikalams. Tulos inteligentės ir darbininkės pradėjo darbuoties valdžios įstaigose ir jų darbuotė davė gausių pasekmių.

Bet keturių mėnesių bėgiu (tiek laiko tesitėsė Sovietų valdžios gyvavimas) ne daug tegalima buvo padaryti. Reikėjo vesti kovą viduriniam ir išlaukiniam fronte. Darbininkų klesai reikėjo pamatyti daug skurdo ir vargo.

Tuo pasinaudojo buržujai ir menševikai. Jie pradėjo kurstyti tamsesnes moteris ir, išdalies, jiems pasisekė įtikinti jas, kad komunistai yra kalti už viską. Kaip kur moterys pradėjo kelti maištus.

Paskui atėjo buržuazijos viešpatavimo dienos. Atėjo laikai baltojo teroro. Ot čia, moterys darbininkės ir pamatė, kad prie komunistų valdžios buvo nepalyginamai geriau. Jeigu tuomet ir reikėjo vargo matyti, tai to reikalavo pasišventimas vardan geresnės ateities. Gi dabar vargo nepalyginamai daugiau reikia kęsti — o tai vis todėl, kad buržuazijai butų geriau. Štai kodėl tukstančiai moterų dabar sako, kad reikia išnaujo įvesti darbininkų valdžią.

Nežiurint didžiausių persekiojimų, Vengrijos darbininkų judėjimas auga. Tai vienur, tai kitur įvyksta demonstracijos. Jose ir moterys skaitlingai dalyvauja.

BULGARIJOS DARBININKES.

Buržuazinis moterų judėjimas prasi-dėjo apie 15 metų atgal. Tai buvo sufragisčių-feminisčių judėjimas. Sufragistės leido savo laikraštį "Ženski Glos", bet jokios įtakos šalyje neturėjo.

Tikrasai moterų darbininkų judėjimas prasidėjo karo metu. Jisai eina po komunizmo vėliava. 1919 metais įvyko pirmoji moterų darbininkų konferencija, kurią vedė komunistės. Nuo to laiko pradėjo gyvuoti savystovė moterų komunistų organizacija, kuri leidžia savaitraštį "Lygybė". Tasai savaitraštis turi 10,000 skaitytojų.

Bulgarų moterų darbininkų judėjime vadovaujančią rolę lošia d. Kirkova, kuri dalyvauja socialistiniam judėjime virš 20 metų.

Karo metu industrijos įstaigose dalyvavo virš 200,000 moterų. Tai yra stambus faktorius ekonominiame šalies gyvenime. Ir tarpe tų minių komunistės pradėjo smarkią darbuotę. Jos skleidžia savo laikraštį, skleidžia savo išleistą literatūrą, rengia prakalbas.

Menševikai visiškai neturi įtakos moterų darbininkų judėjime. Be to, jų partija suskilo. Kairieji menševikai prisidėjo prie komunistų.

PUIKI KNYGA ISPANŲ RAŠEJOS.

Ispanijoj nepaprastai didelio pasisekimo susilaukė rašėjos Concha Espina knyga iš Rio Tinto mainierių gyvenimo. Tos knygos antgalvis — "Metalas Mirusiųjų". Tai yra puiki istorija klesų kovos. Jau pusė metų suėjo, kaip Rio Tinto mainieriai

veda atkaklią kovą su savo darbdaviais. Visos Ispanijos darbininkai susirupinę ta kova. Rio Tinto mainierių vaikučiai išsiuntinėti po įvairius miestus. Juos globoja ir maitina kitų miestų darbininkai.

Rašėja pati yra kilusi iš darbininkų tarpo. Literatūros kritikai sako, kad Koncha Espina yra pirmos klesos talentas. Ji puikiai pažįsta darbininkų psichologiją ir giliai užjaučia darbininkų klesos kovai.

Apysakų iš darbininkų gyvenimo yra labai mažai. Taigi, Koncha Espina knyga bus brangiu įdėliu dailiojon literatūron.

Ispanijos darbininkės ligi šiol buvo labai pavergtos. Bet jeigu iš jų tarpo galėjo kilti toks talentas, tai reiškia, kad jų dvasia nėra apmirus.

MEKSIKA.

Laikraštis "The Toiler" praneša apie sunkią padėtį Meksikos darbininkų. Moterys, dirbančios kavos dirbtuvėse, gauna 50 centavų į dieną (25 amerikoniški centai). Yra ir tokių darbininkų, kurios neuždirba nei 12 centų į dieną. Lengva suprasti, koks yra jų gyvenimas.

Pirmutinės sujudo darbininkės La Fortaleza dirbtuvės Meksikos Mieste. Jos pareikalavo didesnės algos. Jas išvarė iš darbo. Tuomet jos susiorganizavo unijon ir paskelbė minėtai dirbtuvei boikotą.

Tai pirmas toks atsitikimas Meksikos moterų darbininkų judėjime. Jų pavyzdžiu paseks tukstančiai Meksikos darbininkų.

KAS KAM RUPI.

Paryžius. — Paryžiaus deocelijos ar-civyskupas Dubois išleido aplinkraštį, kuriame apskelbia karą "trumpom dresėm" ir "šėtoniškom madom". Kunigui, mat, didžiai parupo paryžiečių dora.

Panašių aplinkraščių gana dažnai iš-

leidžia ponai vyskupai ir arcivyskupai, bet jokios reikšmės jų aplinkraščiai neturi. Kraštutinybės madose yra išdavas kapitalinės konkurencijos ir ištvirkimas augštesniosios klesos moterų. Jos nesibijos kunigų gąsdinimo, kaip ligišiol nesibijojo. Gi darbininkėm moterim tokių aplinkraščių nereikia, nes jos turi permažai gerų drabužių, o ne perdaug.

Klausimas apie madas bus tinkamai išrištas tik darbininkų visuomenėj, kuomet nebus ponių, turinčių kelis šimtus "dresių" ir nebus darbininkių, kurios apie švaresnį apsirėdymą dabar nei svajoti negali.

Garsus francuzų rašėjas Anatole France apšvedė su savo tarnaitė. Jisai ją mylėjo jau ilgus laikus. Vestuvės įvyko be jokių buržuazinių ceremonijų.

Francuzų buržuazinė spauda pasipiktinus! Na, ir tegul sau piktinasi.

AMERIKOS MOTERYS.

Straipsnį tuo antgalviu duoda d. L. Fraina Maskvos dienraštyj "Pravda". Jis rašo:

"Politinis judėjimas Amerikos moterų po to, kaip jos gavo politines teises, galutinai susiliejo su republikonų ir demokratų judėjimu. Tas judėjimas liovėsi gyvavęs, kaip savystovė organizacija.

"Seniau moterų judėjimo vadovės savo veikime vadavosi giliu idealizmu. Dabar-gi visą judėjimą užvaldė gudrios politikierės, kurios dušia ir kunu pasinėrė reakinėj politikoj buržuazinių partijų. Kaip dumai išdulkėjo ta viltis, kad sufragizmas paliusuos moteris darbininkes. Buržuazijos moterys pasinaudojo savo įtaka politikoje tuo tikslu, kad sustiprinus reakcines srioves. Šiuomi laiku Amerikoj gyvuoja tiktai silpnutė savystovė feminisčių organizacija, kuri

"kovoja su vyrais". Bet ta organizacija neturi jokios reikšmės.

"Tas faktas, kad moterys gavo balsavimo teisę, nei per krislelį nepagerino padėti moteries darbininkės. Iš vieno atžvilgio suteikimas moterims politinių teisių kaip sykis supuolė su pagiliniu valstybės ir valdžios reakinės politikos. Antrą pusę vertus, moterys proletarės dabar labiau dar išnaudojamos, negu seniau.

"Komunistiniam judėjime moterys sudaro 15 nuošimčių viso narių skaičiaus. Komunistinis judėjimas jų tarpe smarkiai auga. Nėra abejonės, kad priartinant šalyje krizis pastumės daugelį darbininkių į aktyvę kovą su kapitalistine tvarka."

AUDEJOS.

Passaic, New Jersey. — Vartotojų draugija šios valstijos neseniai paskelbė žinotinų faktų apie moteris audėjas, dirbančias vietas audinyčiose.

Passaic'io fabrikantai akiai nusistatę prieš darbininkų organizacijas. Nei vyrai audėjai, nei moterys nėra organizuoti.

Yra moterų, kurios priverstos dirbti naktimis. Yra audėjų, kurios dirba, neščios budamos. Moterys turi dirbti, kadangi jų vyrai neuždirba užtektinai ant pragyvenimo. Gi naktimis jos dirba todėl, kad dienos laiku turėtų geros progos buti su savo vaikučiais.

Vartotojų draugijos atstovės apklausinėjo 100 audėjų. Pasirodo, kad miegoti jos tegali 4—5 valandas. Visą kitą laiką reikia dirbti audinyčiose, dirbti namų ruošos darbą ir pridaboti vaikus.

Tas darbas naktimis, ta stoka miego, o dabar dar ir bedarbės pakerta moterų ir vaikų sveikatą. Tai toks gyvenimas šiame kapitalistiniame "rojuj".

TAIKOS DARYTOJOS.

Amerikoj gyvuoja "taikos darytojų" draugija. Jos pirmininkė yra ponia Henry Villard.

Taikos draugija veda plačią kampaniją už nusiginklavimą.

Tas nusiginklavimo obalsis yra žioplas šioje imperialistinėje gdynėje. Imperialistai neklauso dailių šnekų apie nusiginklavimą. Jie vis labiau ginkluojasi. 92 procentai visų Amerikos išlaidų eina kariumenės reikalams ir reikalams, šokiui ar tokiu budu surištiems su karu ir kariumene. Jeigu imperialistai ginkluojasi, tai darbininkam nėra jokio reikalo kalbėt apie nusiginklavimą. Darbininkai irgi kalba apie savo klesos apginklavimą.

Tos mielaširdingos sufragistės, kurios reikalauja nusiginklavimo, yra didelės karininkės, kuomet kyla karas. Taip buvo Europoj, kuomet kilo didysis karas. Visi pacifistai ir pacifistės stojo "savo tėvynės" apgyniman.

KONGRESO VEIDAS.

Sulyg tyrinėjimais vaikų biuro prie darbo departamento, Amerikoj kasmet miršta 25,000 motinų tiktai todėl, kad joms nesuteikiama atsakančios priežiūros ir atsakančio patarnavimo kudikių gimdymo metu. Toj pat Amerikoj kasmet miršta 250,000 kudikių delei ligų, kurias lengva butų prašalinti, jeigu butų įsteigta tam tikri vaikų higienos centrai.

Įvairūs moterų klubai ir lygos jau seniai reikalauja, kad kongresas paskirtų kelis milijonus dolerių motynų namams įsteigti.

Sheppard ir Towner įnešė kongresan billių, kad tam reikalui butų paskirta du ir pusę milijono dolerių. Liberalų laikra-

tis "Nation" laukė, kad tasai billius beregint bus priimtas, kadangi Amerika, girdi, visuomet rupinosi motynų ir vaikų gerbuviu.

Tačiau, kaip praneša "New York Call", tasai billius tapo palaidotas.

Pasirodo, kad motynų ir priaugančios kartos reikalai rupi tik Rusijos darbininkų valstybei. Kas tiem kongresmanam galvoj, kad žusta tokia daugybė motynų ir vaikų. Turtingosios moterys juk aprupintos visakuom. Aprupinti ir jų vaikai.

PONIA BERGERIENE.

Ponia Bergerienė, iš Milwaukee, žmona ex-kongresmano V. Bergerio, važiuosianti Maskvon, o vėliau, gryždama iš ten, jinaį sustosianti Viennoj ir dalyvausianti "vidurinių" socialistų suvažiavime ir jame atstovausianti Amerikos "Socialistų" Partiją.

Rusijoj ji žada prisiziūrėti, kaip toj šalyj gyvenasi moterims ir vaikams.

Ponia Bergerienė yra žinoma menševikė. Ji yra tokia jau oportunistė, kaip ir jos vyras. Ji, žinoma, nesupras dvasios Rusijos darbininkų, kurios tokiu pasišventimu remia savo valdžią, kurios daug ko išsižada, kad tik apveikti priešus, kad tik greičiau įkunt gyvenime socializmo principus. Poniutė Bergerienė yra visai kitokic plauko veikėja.

Rusijos moterys nesidžiaugs iš tokios viešnios. Kas kita buvo, kuomet Rusijon atvyko vokiečių komunistė Zetkina. Ją ten sveikino, kaipo savo idejos draugę.

Sulyg apskaitymu Mrs. Burdick, moterų algpelių skaičius Suv. Valstijose siekia 12 milijonų.

APŽVALGA

ISTORIJOS TEISMAS.

Pirm trejeto metų Amerikos prezidentas Wilsonas reikalavo Rusijos žmonėms teisės patiems tvarkyti savo šalies vidujinį gyvenimą. Tuomet jis sakė, kad istorija teis įvairias šalis sulig to, kaip jos elgsis su revoliucine Rusija.

Bet, taip kalbėdamas, jis tada, žinoma, manė, kad Rusija po įvairių revoliucinių svyravimų įeisianti, pagaliau, į buržuazinės demokratinės respublikos rėmus ir ten galutinai apsistosisianti.

Wilsonas apsiriko. Rusija nuėjo proletarinės revoliucijos keliais; įkurė ir sudrutino proletariato diktaturą.

Tuomet jis pamiršo istorijos teismą ir virto aršiausiu Sovietų Rusijos neprieteiliu.

Bet Rusija atsilaikė prieš visus savo kontr-revoliucinius priešininkus ir parodė didžią revoliucinę gyvybę. Pats Wilsonas, matyt, ilginiui, paabejojo, ar bent kas pajiegs sugriauti pirmąją darbininkų ir valstiečių respubliką. Čia jam, kaip istorininkui, vėl prisiminė istorijos teismas.

Ir, baigdamas savo tarnybą, jis, po tiek nedorybių, kurių pridirbo Sovietų Rusijai, Wilsonas vėl bando pasiteisinti prieš istorijos teismą. Pataria savo imperialistiniems sėbrams, kad iškilmingai prižadėtų daugiau nekariauti prieš Sovietų Rusiją ir paliktų patiems Rusijos gyventojams spręsti savo likimą.

Bet prieš istorijos teismą besiteisindamas, Wilsonas vis dar bijo ištisai apsirikti, ir bevelija sėdėt ant dviejų kedžių. Iš vienos pusės, neva taria naudingą žodį Rusijai, o iš kitos — tą pačią dieną iš Amerikos ištremia Sovietų Rusijos atstovą Mar-

tensą.

Wilsonas, kaip Jungtinių Valstybių prezidentas, — dvylypis, dviveidis žmogus iki galo; žodžiais — tautų laisvės ir apsisprendimo šalininkas, darbais — žiaurus imperialistas, silpnųjų tautų vergėjas, atkaklus priešininkas šalių, laužančių savo kapitalizmo jungą.

Tokį nusprendimą istorija padarys p. Wilsonui.

KAM BUS NAUDINGA PREKYBA SU RUSIJA.

Amerikos liberalai (buržuazinės laisvės šalininkai) irgi džiaugiasi, kad Europos imperialistai pradeda kitaip elgtis su Sovietų Rusija, kad jau ketina ginklu nelaužyti Sovietų valdžios ir atidaro Rusams prekybos duris.

Liberalai stovėjo prieš Rusijos blokadą ir prieš karus, kuriuos talkininkai kursė ir vedė prieš Sovietų valdžią. Ne todėl jie buvo tam priešingi, kad būtų prijautę Sovietams. Tam jie buvo priešingi tik todėl, jog manė, kad tokiomis priemonėmis imperialistai neįveiks sugriauti darbininkų ir valstiečių respubliką, bet, atžagariai, dar ją sustiprins.

Liberalai skelbė, kad geriausias budas sunaikinti Sovietų valdžią tai esą laisva prekyba ir Rusijos žmonių buvio pagerinimas.

Pirmesniais budais nepajiege sutriuškinti proletarinę Rusų valstybę, dabar ir kiti kapitalizmo ideologai laukia to stebuklo iš laisvos prekybos. Ne vienas New Yorko kapitalistų laikraštis paskutinėmis dienomis sako: "civilizuotos" šalys gabens į Rusiją ne tik savo tavorus, bet ir savo

idejas. Tos gi idejos turėsiančios Rusijos gyventojams parodyti buržuazinės laisvės pirmenybę, palyginant su proletariato diktatura.

Taip samprotaudami, buržuazijos gynėjai, žinoma, klysta.

Rusijos žmonės patyrė jau ir palygino Sovietų tvarką su "laisvąja" "demokratišne" tvarka Kolčakų, Denikinų, Vrangelių, Čaikovskių ir kitų tokių.

Rusijos žmonės irgi mato, kaip darbininkams ir valstiečių bėdnuomenei vyksta laisvoje Austrijoje, Vengrijoje, Lenkijoje. Rusų darbo minioms žinoma ir kokių laimčių šiuo laiku turi darbininkai net turtingiausiose kapitalistinėse šalyse: Anglijoje, Prancuzijoje, Amerikoje. Rusijos rankelniai veikiausia dar taip greit nepamirš, kad tai imperialistinis kapitalizmas gimdo tokius pragaištingus karus, kaip pastarasis.

Tačiau, nėra abejonės, kad, atsidiarius prekybiniams kapitalistinių šalių susisiekimams su Rusija, tos šalys visais galimais budais varys Rusijoje kontr-revoliucinę propagandą; stengsis išriauti Sovietų valdžiai pagrindus; organizuos suokalbius, maištus ir tt.

Ir Sovietų valdžia tai žino ir supranta. Kapitalistiniai laikraščiai, beje, rašo, kad esą Sovietų vadų, kurie delei tos priežasties nepritarią pradėjimui prekybos su kapitalistiniais kraštais. Bet aišku, kad Sovietų valdžia, apskritai, ir, kaip girdėt, III Internacionalas stoja už blokados panaikinimą, prekybos durų atidarymą. O taip daro, žinoma, ne be pakankamai rimto revoliucijai naudingo pamato.

Tai tiek delei galimos kontr-revoliucinės darbuotės iš imperialistinių valstybių agentų pusės Sovietų Rusijoje.

Antra vertus, Rusijos prekyba su kapi-

talistinėmis šalimis prisidės prie pataisymo tų šalių ekonominės padėties; ir tuo budu kiek tiek atitolins ekonominį jų žlugimą. Bet tik atitolins, o ne galutinai pašalins tą žlugimą. Nes jų ukis jau perdaug suklypęs, kad jį galėtų atgaivinti prekyba su Rusiais. Ta prekyba, tačiaus, padės Rusams sparčiau atgaivinti savo pramonę, sutvarkyti savo ekonominį gyvenimą.

Sovietų valdžios nuomone, matyt, nauja, kurios Rusija turės iš prekybos, atsvers negerumus, kurių galės ta prekyba atnešti proletarinei revoliucijai.

GELTONŪJŲ PASISVENTIMAS.

Keleri metai atgal Grigaitis sakė, kad darbininkų organizacijų darbuotojai turi teisės savo gyvavimą gerinti iš tų darbininkų.

Ta Grigaičio teorija šiandien jau kunijasi gyvenime.

Iš "Naujienu" už laikraščio redagavimą ponas Grigaitis ėmė po 90 dolerių savaitinės algos ir dar buvo užsimanęs reikalauti 6,000 dolerių metinio priedo. Grigaičio dešinioji ranka, Jurgelionis, ėmė po 75 dolerius savaitei ir butinai užsispyrė iš bendrovės išlupti dar \$6,000 priedo metams. Bendrovė, suprantama, tam priešinasi.

Bet kas dar galėtų sakyti, kad geltonieji "socialistai" nepasisventė... savo kišeniui?

Jei dar prisiminsime, kad menševikų Liutkai ir Hermanai kėsina "socialistų naudai" paglemžti buvusios Socialistų Sąjungos namo pinigus ir užgrėbti L. D. L. D. senąjį išdą, tai pamatysime, kad geltonųjų apetitai, ištikro, jiems gėdos nedaro ir kad jie supranta, jog savo neuždirbtas, bet pasisavintas pinigas toks jau geras, kaip ir savo darbu pelnytas.

ITALŲ SOCIALISTAMS SKILUS.

Trečiasis Internacionalas jau seniai žinojo, kad Italijos Socialistų Partijoj pilna ne tik atvirų social-išdavikų, bet ir centristų, prisidengusių buržuazijos rėmėjų. Ir jis atkartotinai patarė italams komunistams šluot laukan iš savo tarpo tokius gai-valus.

Bet pasaulio darbininkų akyse Italų Socialistų Partija vis dar buvo revoliucinė proletariato partija. Karo klausimu joj paėmė viršų tarptautiniai socialistai. Pas-kui, įsikurus Rusų Sovietų valdžiai, parti-ja kaip kunas pritarė Sovietų tvarkai Ru-sijoj.

Bet pritarti Sovietų valstybei kitur ir pas save namie, tai, deja, du skirtingi da-lykai. Juk ir Amerikos geltonoji Socialis-tų Partija sakosi pritarianti Sovietams Ru-sijoj; prancuzų ir kitų šalių social-išda-vikai, matydami, kad proletariatas pri-jaučia Sovietų Rusijai, taip pat darė pa-reiškimų, kad jie esą Sovietų Rusijos drau-gai. Tie elementai betgi purtėsi prieš So-vietų valdžios formą, prieš proletariato dik-taturą savo šalyse. Pas mus, girdi, kito-kios sąlygos, negu Rusijoj; kitokių mums reikia ir kovos priemonių.

Bet gryžšim prie italų socialistų.

Pernai vasarą jų partijos pildomasai komitetas balsų didžiuma nutarė dėtis į Trečiąjį Internacionalą, priimdamas visas prisidėjimo sąlygas.

Gyvenimas, tačiau, greit parodė, kad italų geltonasai ir centrinis gaivalas buvo stipresnis, negu buvo manoma.

Kilus pernai rudenį pusiau-revoliuciniam darbininkų judėjimui Italuose, so-cial-buržujai parodė savo veidą ir savo ga-lią. Jie žymia dalim ir sulaikė darbinin-kus nuo valstybės galios ėmimo į proleta-riato rankas, nuo ginkluotos kovos delei buržuazinės valstybės nuvertimo. Jiems

padėjo aplinkybė, kad jie buvo laikomi vis-tik revoliuciniais socialistais. Nes visa par-tija turėjo vardą revoliucinės partijos. Geltonųjų sugyvenimas vienoj partijoj su komunistais, tuo budu, patarnavo social-išdavikams, kaipo revoliucinė kaukė ir skraistė.

Kada darbininkai buvo paėmę daugy-bę fabriku į savo rankas, kada valdžia jau-tėsi tokia silpna, jog nedrįso ginklu juos varyti lauk, tai geltonieji ir centristai atė-jo valdžiai pagalbon. Jie sakė darbinin-kams: gražinkit atgal fabrikantams jų fabrikus; tik tegul valdžia duos darbinin-kams kontrolę pramonėj ir tegul pridės mokesnio.

Šičia laimėjo social-išdavikai; darbi-ninkai jų paklausė. Bet iki šiol darbinin-kai dar jokios kontrolės neturėjo Italijos pramonėj. Tik dabar ministerių pirminin-kas Giolitti padavė parlamentui tuo tikslu įstatymo sumanymą. Jis teikia darbinin-kams atstovybę pramoninėj komisijoj, su-darytoj iš fabrikantų ir darbininkų. Bet tas įstatymas, jei būtų išleistas, tai anaip-tol neduotų darbininkams jokios kontro-liuojamos galios. Tai būtų tik pasityčioji-mas iš tikros darbininkų kontrolės. Ir aiš-ku kaip diena, kad darbininkai tol negaus kontroliuoti ekonominį šalies gyvenimą, kol neturės valstybės galios savo rankose.

Kontrolės įstatymo sumanymas paduo-tas po Italų Socialistų Partijos suvažiavi-mui Leghorne, š. m. sausio mėn. Kaip ži-noma, tame suvažiavime partija skilo. Bet jeigu tas pramonės kontrolės įstatymo su-manymas būtų pasirodęs anksčiau, per su-važiavimo delegatų rinkimus, tai jis būtų galėjęs pakenkti geltoniesiems ir palšie-siems darbininkų suvedžiotojams, ir ski-limas būtų pasidaręs palankesnis komunis-tams.

Italų Socialistų Partija dabar skilo

štai kaip: atstovai 58,000 narių nuėjo su komunistais; 109,000 su geltonaisiais ir centristais. (Komunistams vadauja Bombacci, Terrazini; centristams — Serlati; geltoniesiems — Turati, D'Aragona.) Įdomu, kad iš atstovaujančiųjų 109,000 bent 98,000 atstovai vadina save "vienybės komunistais". Žodis "komunistas", matyt, geltoniesiems ir pilkiesiems buvo reikalingas, kad partijos minios būtų suklaidintos ir išrinktų juos savo atstovais į suvažiavimą.

Taigi kol kas tik 58,000 italų komunistų dedasi į Trečiąją Internacionalą. Bet miniose kur kas daugiau komunistų; ir Italijos "smalaviriai" neilgai tesidžiaugs savo laimėjimais.

Tačiau, jei išsiskyrimas kviečių iš kukalių būtų įvykęs anksčiau, jei komunistai pusę metų ar metus anksčiau apsilavę nuo geltonųjų buržuazijos ramsčių, tai šiandien revoliuciniam Italų darbininkų judėjimui būtų sveikiau. Iki šiol jau būtų užtenkamai nutraukta buržuazinė kaukė darbininkų mulkintojams, ir jie turėtų kur kas mažiau įtakos darbininkų miniose.

DARBO IR KAPITALO "VIENYBĖ".

Amerikos Darbo Federacijos sekretorius Morrison'as apskaitė, kad Jungtinėse Valstybėse dabar yra netoli 5 milijonų darbininkų be darbo.

Illinois valstybės darbo suradimo biurai sako, kad kur reikia vieno darbininko, ten darbo laukia apskritai 356 bedarbiai.

Darbo mokesnis visur numušinėjamas, apskritai po apie 20 nuošimčių.

Tuo tarpu gyvenimo dalykai atpigo vos 7 nuošimčiais.

Kapitalistai visoj šalyj varo judėjimą, kurio tikslas — panaikinti darbininkų unijas ir unijines darbo sąlygas.

Fabrikantai visur išiminėja teisimus uždraudimus ("indžionkšinus"), atimančius darbininkams streikavimo teises. Pastaromis dienomis New Yorko drabužio siuvimo fabrikantai padavė teismui skundą, reikalaudami, kad visiškai panaikintų Rubsiuvių Amalgameitų Uniją, kuri turi apie 120 tukstančių narių.

W. Virginijoje kasyklų savininkų pasamdyti galvažudžiai šaudė, kaip kiškius, darbininkus, prigulinčius unijai arba jai pritariančius.

Ir daugiau randasi valstybių, kurios leidžia įstatymus, draudžiančius darbininkams streikuoti.

Kapitalistų agentai gi baugina gyventojus bolševizmo baubais. Skleidžia savo išmislus, buk komunistai darą suokalbius, kurių tikslas esąs bombomis miestus sprogdinti; buk raudonieji darą milžiniškus gaisrus įvairiose šios šalies vietose.

Tie prasimanymai, tai, žinoma, priekabis pradėt dar didesnius persekiojimus organizuotų ir sąmoningų darbininkų.

Pietuose plačiai organizuojasi "Ku Klux Klan'as", slapta organizacija, kurios tikslas — "ginti Amerikos įstaigas ir idealus". Ta organizacija, drauge su "Amerikos Legionu", be abejo, bus vartojama darbininkų judėjimo slopinimui.

Bedarbių, benamių, beduonių darbininkų minios kasdien auga ir jie savaime šian-ten pradeda nerimauti. Už tai, žinoma, buržuazija kaltina ne save, ne beprotišką, buržuazinį ukio vedimą; kaltina raudonosius agitatorius.

Šalyj užtenkamai yra visko, kad visi rankpelniai galėtų žmoniškai gyventi, užtektų šiandien ir darbo visiems, jeigu pramonė būtų vedama žmonių aprūpinimui, o ne privatiniam pasipelnymui ir spekuliacijai.

Dabar gi nedarbas, badas, šaltis, nusi-

minimas ir dar vis aštrėjanti priespauda iš kapitalistų valdžios pusės.

O tuo pačiu tarpu buržuazija deda savo laikraščiuose viso puslapio skelbimus, kur gražiai kalba, kad darbininko ir kapitalo reikalai esą vienodi ir kad jiedu turėtų kits kitą suprasti ir brolių meilę gyventi.

Darbininkas engiamas, kankinamas, spaudžiamas ir dar begėdiškai mulkinamas.

Net kaikurie kapitalistų laikraščiai (pav., N. Y. American) sako, kad dabartinė Amerikos darbininkų padėtis grumoją pavojum kapitalizmo tvarkai šioj šalyj.

Ir nenuostabu, kad vis dažniau Amerikos darbininkas pradeda žiurėti į Rytus ir galvoti apie tuos kovos budus, kuriais pasiliuosavo Rusijos proletariatas iš kapitalistinės verguvės.

BESITAIKANT LIETUVAI SU LENKAIS.

Amerikos lietuviai tautininkai ne syki rodė palankumo Rusų bolševikams. Bolševikai, mat, padarė žmonišką, Lietuvai naudingą sutartį su Kauno valdžia.

Paskui, kada Lenkų gen. Želigovskis paėmė Vilnių ir Tautų Lyga norėjo atsiųsti savo kariuomenės į tą apygardą prižiūrėti plebiscitą (žmonių balsavimą, katrai šaliai jie nori prigulėti, Lenkijai ar Lietuvai), tai Sovietų valdžia pranešė tiems geradariams, jog Rusai nepakęs tenai tos kariuomenės.

Sovietų valdžia į Tautų Lygos kariuomenės siuntimą Vilniui žiurėjo ne tik kaip į bandymą pavesti Lenkams tą apylinkę, bet dar labiau kaip į imperialistų bandymą suruošt dar vieną kontr-revoliucinį karą prieš Sovietus. O Lietuvos valdžia į atsiunčiančius svečius tuomet žiurėjo, kai-

po į Lenkų šalininkus.

Vadinasi, Rusija ir Lietuva čia turėjo bendrą dalyką prieš bendrąjį priešininką. Kauniškė valdžia buvo nusprendusi neperleisti per savo žemę atsiunčiamų Tautų Lygos kareivių.

Amerikos lietuviai tautininkai džiau-gėsi, kad bolševikai drauge su Lietuvos valdžia suardysią imperialistinius Lenkų planus; daugelis tų tautininkų buvo pradėję žiurėti į Rusų bolševikus, kaip į Lietuvos tautinės laisvės draugus. Sovietų Rusijos padarytos sutartys su įvairiomis silpnutėmis tautelėmis ir ištikrųjų puikiausiai parodo, kad jie silpnųjų ir mažųjų tautų draugai.

Bet Lietuvos valdžia turėjo geresnio klasinio susipratimo už Amerikos lietuvių tautininkus. Ji nereiškė draugingumo jausmų Rusų bolševikams. Jos organai nepaliaujamai šmeižė Sovietų Rusiją. Tiesa, jie buvo pilni ir deklamacijų prieš Lenkus, prieš Želigovskį, vergiškų nusiskundimų Tautų Lygai prieš juos.

Ir vis tik sąmoningam darbininkui buvo aišku čia vienas dalykas, — kad Lietuva "buržuazinė klerikalinė" šimtą sykių geriau susitalkys su Lenkų buržuazija, dvarininkais ir kunigais, negu su bolševikine Rusija.

Kuomet bolševikų rankose buvo pusė Lietuvos, lietuvių buržuazijos organai džiau-gėsi, jei kur bolševikai turėdavo pasišalinti, o jų vietą užimdavo lenkai. Kauniškė valdžia "lengviau atsikvėpdavo".

Kada Sovietų armijos buvo prie Varšuvos vartų, Lietuvos kariuomenė būtų galėjusi suvaidinti didelę rolę. Keli desėtkai tukstančių lietuvių kareivių būtų galėję tuo kritišku momentu nusverti kovą naudai socialistinės Rusijos. Tuo pačiu galėjo but užtikrinta Lietuvai ir tautinė laisvė.

Bet, žinoma, sąmoninga Lietuvos buržuazija tokio žingsnio daryti negalėjo; tai būtų buvę prieš kapitalistinę tvarką, prieš buržuazijos reikalus, nes tai būtų reiškę Rusų Sovietų sustiprinimą, o gal ir Sovietų valdžios įkurimą pačioj Lenkijoje.

Todel dabar mums visai nestebėtina "Kareivių Tiesos" pranešimas, kad "Generalas Želigovskis susitakė su Kauno buožių valdžia. Kauno buožės, matyt, išsižadėjo Vilniaus, o Želigovskis laikinai atsiskė nuo Kauno."

Kodel gi Lietuvos valdžia išsižada Vilniaus, kurio sakė kad ir mirsianti, o Lenkams neatiduosianti? Kodel gražiai taikosi su tuo neseniai prakeiktu "lietuvių tautos priešū?"

Į tą klausimą atsako du faktai.

Vienas faktas, tai kad Rusų Sovietai supyškino visus savo priešininkus. Ir Kauno valdžia bijo, kad Rusijos raudonarmiečiai nepadėtų Lietuvos darbininkams ir sodžiaus bėdnuomenei pasiluiuosuoti iš buržuazijos, dvarininkų ir kunigų valdžios.

Antras faktas, tai kad Lietuvoj auga revoliucinis bruzdėjimas tarp fabriku ir lauko darbininkų. Rusų Sovietų pasisėkimai, be abejonės, kelia upą Lietuvos rankpelnių; ir sąmoningoji jų dalis kas kartą smarkiau darbuojasi, kad nuvedus Lietuvą tuo keliu, kuriuo nuėjo Rusija.

Lietuvos darbo žmonių išnaudotojai visomis keturiomis kovoja, kad taip neatsitiktų, kad neišsprustų jiems iš rankų išnaudojimo aukos. Šitoj kovoj Lietuvos buožėms talkon ateis ir Lenkų reakcionieriai, su kuriais dabar Kauno valdžia taikosi. Daroma Lietuvos-Lenkijos blokas prieš užsienio ir naminio bolševizmo pavojų. Tai tuo pačiu tikslu Lietuvos buržuazija ir storžieviai stambieji ukininkai taip uoliai dabar organizuoja kontr-revoliucinių šalių gaujas.

Silpnutė Lietuvos buržuazija, žinoma, bevelytų biznį varyti savo pačios lietuviškąja firma, savo lietuviškam kromelyj. Bet, reikalo esant, ji sutiks pereiti ir po Lenkų firmos stogu, kad tik galutinai nepraradus progos engti darbo žmones.

Lietuvos kunigai pasakys: "Visokia valdžia nuo dievo", ir gal šį kartą paskelbs, kad lietuviai tai Lenkų įnamiai ("burdingieriai"), kaip kad pirma skelbė, kad lietuviai esą carinės Rusijos įnamiai ir turi mandagiai elgtis kaip tokie. Yčai gi rašys ištikimybės rezoliucijas Lenkų aristokratijai ir buržuazijai, jei to reikalaus kova prieš bolševikus ir išnaudojimo tvarkos išlaikymas.

MIESTELIS, KURĮ MOTERYS VALDO.

Laike pastarųjų rinkimų sufragistės užkariavo miestelį Youcalla, Oregono valstijos. Miestelio majoro ofisą užėmė moteris. Miestelio taryboje — tik vienos moterys. Jos sakosi apvalysią miestą nuo kazirnikų ir girtuoklių. Tą padaryti jos gali ir pajiegs. Bet jokių pamatinių permainų miesto gyvenime neįvyks. Skirtumo negali būti, ar miestą valdo vyrai buržuajai, ar moterys buržuajės.

NETEKOME DRAUGĖS IR VEIKĖJOS.

26 d. sausio, 3 val. ryte, mirė d. V. Ivanauskiutė-Andriulienė, gabi kalbėtoja ir šiaip veikėja ant darbinikiškos dirvos.

Dar visai neseniai d. Ivanauskiutė važinėjo su prakalbų maršrutu po visas Suv. Valstijų L. M. P. S. kuopas, o dabar jos jau nėra. Žiauri, begailestinga mirtis išplėšė ją iš mūsų tarpo. Baisios gyvenimo audros sudraskė ką-tik pražydušį ant darbinikiškos dirvos žiedą.

Tai nauja kapitalistinio surėdymo auka, naujas smugis lietuvių darbininkų judėjimui.

Sekamam "Moterų Balso" numeryj bus daugiau apie jos veikimą ir mirtį.

NETIKĖTAI SUSILYGINO.

(Vaizdelis iš Rusijos Revoliucijos, dviejuose atidengimuose.)

Keršto širdis.

Veikiančios ypatos:

Smirnovas — dvarponis, apie 50 metų.
 Evgonija — jo žmona, apie 45 metų.
 Liudvisė — jų duktė, apie 18 metų.
 Dumbrauskas — ukininkas, apie 45 metų.
 Elžbieta — jo žmona, apie 40 metų.
 Juozas — jų sunus, apie 21 metų.
 Komisaras — Darbininkų ir Kareivių Tarybos atstovas, apie 35 metų.
 I Kareivis.
 II Kareivis.
 Tarnas, apie 40 metų.

VEIKSMAS I.

Scena: Girioj; medžiai žaliuoja, girdisi paukščių čiulbėsiai.

Juozas (uždangai pakilus, palengva ateina dainuodamas):

Kam spaudžia man širdį
 Troškimas beviltis
 Ir mintis kam kėlė
 Vilingi sapnai?
 Jog mano likimas —
 Vargdieniai-beturtis,
 Kam gema krutinėj
 Man meilės jausmai?

Dainuoju ir pats nežinau ką. Kokia tai baimė, nuliudimas spaudžia mano širdį. Tukstančiai svajonių skraido mano mintyse, neduodamos man niekur ramumo. Rodos, dar taip neseniai aš mėgdavau žaist su jaunimu: šokau, bėginėjau su jais; man budavo taip smagu; aš šnekučiuodavau su jais. Bet dabar nežinau, kas su manim pasidarė. Aš jieškau ramumo. Rodos, kad čia, miško gilumoj, suraminsiu savo sielą. Taip, tiesa, čia smagu. Ot, ošia, siubuoja medžių lapeliai, vėjalis švelniai purto medžių šakeles. Čiulba paukšteliai

savo žavėjančias dainas. Rodos, kad linksmesnės vietos niekur negalima būtų surast. Bet mano krutinė dar labiau nuliusta. Tukstančiai minčių kankina mane. Ilgėsis, kaip sunkus akmuo, spaudžia mano sielą (atsisėda ant kelmo). Kaip gaila, kad aš nemoku rašyti; gal suraminčiau savo krutinę, aprašydamas gamtos gražumą. Aš aprašyčiau, kaip puikiai, slėpingai ošia giružė, kaip meiliai glaudžia vieni kitus savo purėtomis šakelėmis medelei, išbučiuodami vieni kitus savo lapeliais. Aprašyčiau viską: kiek jausmų, kiek meilės slepiasi meilingoj gamtoj. Kiek čia linksnumo, kiek laimės! Visi gyvūneliai bėgioja, laksto, skraidinėja, tarsi visi laimingi džiaugiasi gamtos grožybe. Tik aš vienas liudžiu, klajoju kaip šešėlis, nerasdamas niekur sau ramumo. O, kaip skaudus tas vargdienio likimas (dainuoja).

Kad vargo žiauriųjų
 Knčių nekentėčiau,
 Krutinės nespaustų
 Beturčio likimas, —

Gal meilės bangose
 Jausmus paskandyčiau:
 Neslėgtų krutinės
 Taip skaudus ilgėsis.

(Pasirėmęs ant rankos užsimąsto, po valandėlės iš lengvo pakėlęs galvą) “Juozuti, buk kantrus. Gal ateis diena, kada aš tau viską pasakysiu, ką mano širdis nori tau pasakyti”. Keista panelė Liudvisė. Ką gi jos širdis norėtų man pasakyti? Ji didžio dvarponio duktė, išauklėta aukse ir šilkuose; aš gi — bėdinas nuskurėlis, kaimiečio vaikas. (Ironiškai nusijuokia) Beprotis iš manęs, daugiau niekas. Ir kam

man svajot apie ją? Bet keista, kodėl ji taip maloniai kalbėjo į mane? Aš, rodos, tik pagelbėjau jai sulaikyti jos pasibaidžiusią bėruką, kuomet ji išėjo pasijodinėti vieškeliu; ji tuomet ilgai su manim kalbėjo, parėjome pėksti vedini bėruką iki pat dvaro vartų. Ji kalbėjo man daug, pasakojo apie meilę, jos kiltumą, ir manęs daug klausinėjo. Aš nieko negalėjau atsakyti. Ji klausė, kodėl aš tokis nedrąsus. Paskui stipriai spaudė mano ranką ir, giliai žiurdama man į akis, tarė: "Juozuk, buk kantrus, gal ateis diena, kuomet aš tau viską pasakysiu, ką mano širdis nori tau pasakyti." Tas gilus žvilgsnis jos mėlynų akūčių vaizdinasi man ant kiekvieno žingsnio. Rodos, jų gilumoje, kaip jurėje, slepiasi daug meilės jausmų. Jos tyros, kaip šaltinis pilnos teisybės ir širdingumo (užsimąsto; po valandėlės) Bet eisiu geriau kaimą pažiūrėti pas jaunimą, gal išblaškyčiau tuščius, bevilčius sapnus. (Nori eiti; nustebęs) Bet kas tenai atjoja vieškeliu? Tai ji; taip, tai ji; eisiu arčiau pažiūrėti (išeina).

Liudvisė ir Juozas

Liudvisė (palengvai užeidama ant scenos): Pririšk, Juozuti, kur nors prie šakos. Palšukas ramus, nepabėgs; jis ne tokis umus, kaip bėrukas, kuriuo praeitą sykį jodinėjau. (Viena sau) Kodėl jis tokis nedrąsus? Kodėl jis nemoka suprasti manęs? Aš jam, rodos, taip aiškiai daviau suprasti pereitą sykį, kuomet jis man pagelbėjo sulaikyti pasibaidžiusią bėruką ir padėdėjo mane iki namų; bet jis tartum nesupranta, bijo manęs. (Glostydama savo ranką) Pamenu, kaip karštai jis pabučiavo mano ranką. Štai jis ateina.... (ateina Juozas).

Juozas: Pririšau bėruką prie medelio; aplinkui yra gražios žolelės; matyt, jis mėgsta žolelę.

Liudvisė: Taip, Juozuti, jis myli jauną žolelę taip, kaip aš myliu... O ką mudu dabar darysiva?

Juozas: Ką tik tamsta, panele, liepsi, aš dėl tamstos viską padarysiu.

Liudvisė: Panele... Juozuti, pirmiausiai štai ką: tu turėsi užmiršti mane panele vadinti; vadink mane paprastu mano vardu Liudvisė, o antra, aš noriu, kad tu jaustumėis lygus man ir atvirai su manim kalbėtumei, kaip su visais savo kaiminiais ir draugais, ar supranti? Atvirai, aiškiai, be baimės, ar gerai?

Juozas: Bandysiu atminti, bet tai bus labai sunku. Aš negaliu suprasti, kodėl tamsta taip gera dėl manęs? Tamsta juk turtinga, panelė, mūsų pono, duktė, o aš gi kaimiečio vaikas. Kaip galiu drysti į tamsta taip kalbėti?

Liudvisė (šypsodamosi): Kodėl aš tokia gera? Aš taip ir maniau, kad tu nesuprasi. (Nedrąsiai) Na, pamąstyk, gal dasiprotėsi. (Po valandėlės) Ar nedasi-protėjai?

Juozas: Negaliu suprasti.

Liudvisė: O rodos, taip lengva. Sėskis čia ant kelmo. Jeigu paprašysi, ir aš atsisėsiu, tuomet pasikalbėsime.

Juozas: Gerai (nedrąsiai atsisėda).

Liudvisė: O manęs neprašai, kad atsisėščiau? Gal tu nenori, kad aš su tavim sėdėčiau?

Juozas: Noriu, bet kad neužtenka drąsos.

Liudvisė: Na, tai aš jau pati atsisėsiu, kad tu tokis nedrąsus (sėdasi šale jo). Na, dabar papasakok man ką nors.

Juozas: Gerai, papasakysiu, bet nežinau ką. O, tiesa, mūsų karveliai išperėjo du mažus karvelius; šiandien mačiau, kad ir antra porėlė jau lizdelį suka.

Liudvisė: O, kaip tas gražu. Aš labai myliu karvelius. O tu ar myli juos?

Juozas: Taip.

Liudvisė: Aš kas diena žiuriu per langą, kaip jie mylisi, bučiuojas; juk tai yra labai gražu.

Juozas: Taip, labai gražu; kiek tai laimės, kiek tai džiaugsmo pas juos!

Liudvisė: Ir tau tikėtų būti karveliu, ar ne?

Juozas: Kamgi netiktų būti laimingu?

Liudvisė: Bet juk ne vieni karveliai esti laimingais. Juk ir pas žmones yra meilė, ir jie gali įsimylėti ir būti laimingais.

Juozas: Taip, tas tiesa, jeigu pas žmones nebutų tokio didelio skirtumo. Karveliai visi lygūs, visi vienodai apsirengę, visi vienodai turtingi, visi vienodai pavalgę. Jeigu geri metai, visi laimingi, linksmi; jeigu blogesni metai, visi kenčia, blogiau palešę. Su žmonėmis kas kita. Vieni gardžiai pavalgę, dėvi šilkus ir auksą, nors tai būtų blogiausi metai; kiti gi badauja, nuskurę, kad ir geriausiuose metuose. Ar gi gali būti tokiame surėdyme tarpe jų meilė ir laimė?

Liudvisė užsimąščiusi): Teisybė, ir man tas nepatinka. O, kad taip išsipildytų, kaip aš skaičiau knygelėje, kurią radau ant vieškelio, užvardintą "Lygybė ir Brolybė"! Tenai sako, kad ateina jau galdynė, kurioj visi žmonės bus lygūs. Tuomet nebus ponų, nei skurdžių: visi žmonės bus lygūs, visi vienodai dirbs ir visi lygiai dalinsis savo darbo vaisiais. Ir tu tuomet butumei drąsesniu, ar ne?

Juozas: O, kad taip išsipildytų! bet...

Liudvisė: Gal ir išsipildys. O kad taip išsipildytų? Na, padėkime, kad mudu dabar butume lygūs, ką tu tuomet darytumei?

Juozas: Aš tikrai nežinau, negaliu pasakyti. Aš jausčiau laimingu, aš daug

norėčiau tau tuomet pasakyti, aš tau viską tada pasakyčiau.

Liudvisė: Ar dabar negali pasakyti? Aš klausiu, juk aš prašiau, kad tu jaustumis atviras ir lygus su manim.

Juozas: Kas iš to, kad aš ir jausčiau lygus tamstai, bet juk jautimasis nepermainys pačios tikrenybės; jog aš žinau, kad tamsta ir aš esame skirtingi kaip die-na nuo nakties. Ar gi tuomet galima pasidalinti jausmais? Beviltis būtų tik sapnas.

Liudvisė: Juozuti, kodėl tu nemoki suprast manęs? Juk aš tau pasakiau taip atvirai, kad aš jaučiuosi lygi tau. (Nedrasiai) Ir jeigu tu norėtumei, aš visada su tavim taip jausčiausi.

Juozas: O, kad tai būtų tiesa, kokis aš tuomet jausčiau laimingas!

Liudvisė (skubiai): Ką tu pasakei? Tu butumei laimingas? Ar iš tikro?

Juozas: Taip. Nebutų laimingesnio žmogaus pasaulyj.

Liudvisė: Na, pasakyk man, kodėl tu taip butumei laimingas?

Juozas: Tuomet pas mane būtų viltis, aš drysčiau maldauti tamstos rankos. Aš pasakyčiau tamstai viską, kas slepiasi mano krutinėj, bet dabar... (nori pasikelti).

Liudvisė (sulaikydama): Palauk! Bet jeigu aš tavęs meldžiu, jog aš tau sakau, kad mudu esame lygūs. Na, ar ir dabar nepasakysi, ko taip norėjai pasakyti?

Juozas: Taip, aš norėčiau pasakyti, bet aš žinau, kad tamsta supykysi ant manęs, išbarsi mane, išjuoksi.

Liudvisė: Visai ne, Juozuti, o gal ir aš turiu tau ką pasakyti. (Paimdama jį už rankos) Ar pasakysi? O, kokis tu nedrąsus, o dar vyras. Aš pykstu ant tavęs už tavo nedrąsumą.

Juozas (nedrasiai, mikčiodamas): Miela Liudvisė, aš bijau, aš nedrystu. Ne- pyk ant manęs, aš norėčiau tau pasakyti...

Aš norėčiau pasakyti... kad... kad aš myliu tave (atsistoja).

Liudvisė: Iš tikro? Ar tu nemeluoji?

Juozas: Ne. Myliu tave daugiau už viską, kas galėtų būti puikiausia ir gražiausia pasaulyj (valandėlę abu nuleidę akis tyli). Ir toji meilė kankina mane. Baimė kaip sunkus akmuo neduoda man niekur ramumo. Bet kam aš čia tai kalbu?

Liudvisė: Juozuti, ir aš... (susilaiko). Bet kodėl tu manęs nepaklausei? Gali but, kad ir aš tave myliu.

Juozas (karštai spausdamas jos ranką): Klausiu! Meldžiu!

Liudvisė: Gerai, bet palauk, mes turime tą teisingai atlikti, kaip aš skaičiau romanuose, kaip visi išimylėję išreiškia savo meilę. Tu, Juozuti, turi atsiklaupyti ir sakyti: "Aš myliu tave, mano mylimiausia Liudvisė". O aš tuomet tave apkabinsiu ir... Na, klaupkis dabar.

Juozas (atsiklaupęs): Aš myliu tave, tu mano mylimiausia Liudvisė. Myliu tave daugiau už viską, kas yra gamtos grožybė. Tu žvaigždė mano vilties. Tu mano viskas, ko mano širdis trokšta (Liudvisė apkabina jį, Juozas pasikelia, karštai pasibučiuoja).

Juozas: Dabar aš jaučiuosi laimingiausiai žmogumi pasaulyj, nors gerai žinau, kad mūsų meilė — vien tik kančių šaltinis, nes mūsų skirtumas neduos mums pasidžiaugti savo meile. Bet, miela Liudvisė, aš žinosiu, už ką kenčiu, nes tu myli mane.

Liudvisė: Taip, mielas Juozuti, aš myliu tave, ir niekas tos meilės neišdildys iš mano krutinės; visas pasaulis neperskirs mūsų širdžių. Aš sutiksiu skursti, kentėti badą ir alkį sykiu su tavim. Eisiu su tavim kur tik tu mane vesi.

Juozas: Sakai eisi su manim? Ne, tu negali to daryti; aš negaliu to nuo ta-

vęs reikalauti. Tu paliksi dvarą, turtus — iškilmingą, pilną džiaugsmo gyvenimą — ir eisi su manim beturčiu, bepastogės. Kas tavęs su manim laukia? Badas, sunkus darbas ir šaltis. Ne, tu neturi to daryti, aš to nenoriu nuo tavęs. Viena, ko aš nuo tavęs maldausiu, mano miela Liudvisė, mylėk mane, ir jeigu aš žinosiu, kad tu myli mane, man bus lengviau kęsti vargus, nors retkarčiais gausiu pamatyti tamstą, aš visuomet jausiuosi laimingu, nes aš žinosiu, kad pasaulyj yra širdis, dėl kurios aš gyvenu.

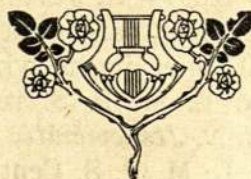
Liudvisė: Ne, mano mielas Juozuti, aš nesijausiu laiminga palociuose, kuomet juose tavęs nebus. Kas iš turtų, jeigu juose nėra mylimosios širdies? Meilė juk yra brangesnė už visus turtus, be kurios niekas negali jaustis laimingu.

Juozas: Taip, tas tiesa. (Nuliudęs) O ta beširdė nelygybė, kiek ji kančių neša žmonijos širdims, kiek ašarų, kiek aimanavimo! (Gilumoje miško pasigirsta rago balsas).

Liudvisė: Tai musiškiai gryžta iš medžioklės, jie manęs jieško. Matysiu, kiek zuikių jie nušovė. Reikia skubintis. Aš pagavau vieną (stipriai apkabina ir pasibučiuoja Juozuką). Sudiev, iki pasimatymo. Rytoj vakare prie upelio kranto, saulei leidžiantis, nepamiršk (pučia ragą nukreipusi į mišką, iš kur atsiliepia). Rytoj vakare (pridėdama pirštus prie lūpų), iki pasimatymo.

Juozas: Aš palaikysiu palšuką. (Liudvisė pirma, Juozas paskui išeina. Girdisi paukščių čiulbėsis, uždanga pamažu nusileidžia).

(Toliaus bus.)

L. M. P. SUSIVIENIJIMO REIKALAI

ĮNEŠIMAS L. M. P. S. REFERENDUMUI. L. M. P. S. VIRŠININKĖS 1921 MET.

L. M. P. S. 1 kp., Brooklyn, N. Y., įneša, kad būtų atšauktas referendumas, kuris paskyrė suvažiavimui vietą Boston, Mass., ir vieton to, kad suvažiavimo vieta būtų Cleveland, Ohio.

Org. — A. Klimaitienė,
Skr. — A. V. Klimiūtė,
Izd. — A. Jurevičienė.

Jei šį įnešimą parems bent keturios kuopos bėgyje 40 dienų, jis eis L. M. P. S. referendumu.

E. N. Jeskevičiūtė,
L. M. P. S. Centro Sekr.

L. M. P. S. 1 kp. įnešimą referendumui, kad būtų pakelta mėnesinė mokesčiai iki 30c. (žiur. "M. B." No. 11), parėmė sekamos kuopos: 5, 22, 23, 26, 34, 71, 87 ir 89.

Nuo pasirodymo šio pranešimo bus duota 40 dienų apkalbėjimui šio klausimo.

E. N. Jeskevičiūtė,
L. M. P. S. Centro Sekr.

L. M. P. S. 1 kp., Brooklyn, N. Y., duoda pataisymą prie L. M. P. S. 13 kp. įnešimo, butent: kad L. M. P. S. suvažiavimas įvyktų rugsėjo mėnesį, 1921 m.

Org. — A. Klimaitienė,
Skr. — A. V. Klimiūtė,
Izd. — A. Jurevičienė.

Jei šį įnešimą parems bent keturios pos bėgyje 30 dienų, jis eis sykiu su originaliu įnešimu L. M. P. S. referendumu.

E. N. Jeskevičiūtė,
L. M. P. S. Centro Sekr.

Redaktorė — J. Benes-Šukienė, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Centro Sekretorė-Administratorė — E. N. Jeskevičiūtė, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Literatūros Komitetas: V. Ivanauskaitė, 2513 S. Halsted St., Chicago, Ill.; O. Vikšrienė, 1829 S. Peoria St., Chicago, Ill., ir K. Sinkevičiūtė, R. F. D. No. 2, Southbury, Conn.

Pildantysis Komitetas: K. Petrikiėnė, 799 E. 150th St., N. Y. City; Ks. Karosienė, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.; A. Jurevičienė, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.; B. Bočkiūtė, 211 First St., Elizabeth, N. J., ir M. J. Ramanauskienė, 249 — 4th St., Minersville, Pa.

E. N. Jeskevičiūtė,
L. M. P. S. Centro Sekr.

P. S. Platesnės rinkimų pasekmės tilps sekamam num.

PROTOKOLAS

L. M. P. S. Pild. Komiteto posėdžio, laikyto 22 d. Spalio, 1920, Brooklyn, N. Y.

Posėdyj dalyvavo komiteto narės: A. Jurevičienė, K. Petrikiėnė ir K. B. Karosienė.

1. Paimta ant apsvarstymo spaustuvės pranešimas reikale "Moterų Balso" spausdinimo, kame reikalauja pakelt kainą už "M. B." atspausdinimą. Nutarta mokėti reikalaujamą kainą.

2. Priimta "Moterų Balso" administratorės rezignacija. Nutarta rupintis greitai surasti kitą administratorę. Ant vietos užklausta d. Jeskevičiūtė, bet, jai neapsiėmus, nominuota d. Ivanauskaitė.

3. Administratorėi alga mokėt nutarta \$30.-00 į savaitę. Ji atliks administratorės, finansų sekretorės ir susiėsimų sekretorės darbus.

4. Nutarta siųst į Škotiją Lietuvų Moterų

Draugijai "Moterų Balso" po 50 egzempliorių, taipgi ir "Rankpelniui" 50 egz., viso 100 egz. kiekvieno numerio del platesnės agitacijos ir, pakol tenai dalykai nepagerės, nereikalauti iš jų už tuos egzempliorius finansinio atlyginimo.

5. Taipgi nutarta panaikinti nuo seniau užsilikusią skolą (apie \$20.00), kuri dabartinėse aplinkybėse joms sunku apmokėti.

6. Nutarta paaukuoti iš Susivienijimo išdo vieną šimtą (\$100) dolerių "Rankpelniui", kad tuomi prigelbėjus jiems išigyty reikalingas mašinas.

7. Nutarta pasiųst į Škotiją L. M. D. D. du šimtu egzempliorių knygutės "Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Valstybėj".

8. Nutarta išleisti ateinančiais metais J. Reed'o veikalą "Ten Days that Shook the World."

Su vertėju to veikalą į lietuvių kalbą pavesta susižinot dd. A. Jurevičienei ir K. B.-Karosienei.

*K. Petrikienė,
A. Jurevičienė,
K. B.-Karosienė.*

Sutinku su viršminėtais nutarimais.

M. J. Ramanauskienė.

Sutinku.

B. Bočkiutė.

*K. Petrikienė, L. M. P. S. Pild. Kom. Sekr.
E. N. Jeskevičiūtė, L. M. P. S. Centro Sekr.*

L. M. P. S. PILD. KOM. TARIMAS 7.

L. M. P. S. Pild. Komitetui.

Draugės:—

Kadangi šiandien L. M. P. S. išdas randasi pusėtiname stovyje, o mūsų užduotis — visuomet eiti progreso keliu į minias darbininkų moterų su tikslu stengtis kuogreičiausiai paliuosuoti savo drauges iš po kapitalistinės vergijos jungo, tad šiandien, kuomet atėjo pasaulio proletariato pasiliuosavimo valanda, nepamirškime ir savo likusių draugių Lietuvoje, kurios taipgi trokšta pasiliuosuoti ir laukia mūsų pagalbos. Mūsų užduotis — sušelpiti jas šiame taip svarbiame momente.

Aš darau įnešimą, kad L. M. P. S. paskirtų iš savo išdo Lietuvos darbininkų moterų agitacijos naudai vieną tukstantį dolerių (\$1,000.00).

Draugiškai,

M. Ramanauskienė.

Draugės Ramanauskienės įnešimas yra labai geras, bet, mano nuomone, negalima aukuoti

\$1,000.00 iš mūsų išdo, kuomet mūsų išde yra tik apie \$1,000.00. Tas reikštų atiduoti visą mūsų išdą. Mes irgi neatsilikame nuo apšvietos Lietuvoj, kadangi neseniai L. M. P. S. Pild. Kom. pasiuntė Lietuvon literaturos. Dabar Brooklyne susitvėrė fondas, kuris rupinsis apšvieta, kaip čia, Amerikoje, taip ir Lietuvoje, ir, man rodos, mes irgi neatsiliksim tuomet nuo aukų. Tai yra, aš tikiu, kad visos L. M. P. S. kuopos į tą fondą aukuos. Butų kitas dalykas, jei mes turėtume bent kelis tukstančius dolerių mūsų išde.

A. Jurevičienė, L. M. P. S. Pild. Kom. Narė.
Aš tam įnešimui pritariu, bet, man rodos, yra perdidelė suma aukuoti — \$1,000.00, kuomet mūsų išde (atėmus "Moterų Balsui" priklausančią sumą) randasi nedaug daugiau, negu \$1,000.00, o jog reikia leisti šiems metams L. M. P. S. narėms knygą, kurios išleidimas nemažai lėšuos.

Kadangi dabar tveriasi čia Darbininkų Gelb. Fondas, tad darau pataisymą, kad paaukuotume \$150.00 iš išdo ir paragintume visas kuopas, kad nepasiliktų nerėmusios to prakilnaus darbo.

Ks. Baltr.-Karosienė.

Mano nuomone, aukuoti \$1,000.00, rodos, negalima dabar, kuomet mūsų išdas nedaug didesnis. Kad aukuoti, tai sutinku, bet ne viršminėtą sumą. Sutinku su pataisymu, kad aukuoti \$150.00. Neperseniai buvo tarimas pasiųsti literaturos. Manau, kad dabar užteks; toliau pasidarbuosime daugiau.

B. Bočkiutė, L. M. P. S. Pild. Kom. Narė.
Sutinku paaukuot \$150.00.

A. Jurevičienė.

Sutinku paaukuot iš L. M. P. S. išdo \$150.00.
K. Petrikienė.

L. M. P. S. PILD. KOM. TARIMAS 8.

Kadangi seniau, laike L. M. P. S. Agitacijos Savaitės, "Moterų Balsas" išeidavo visuomet padidintas, tad, veikiausiai, ir šiais metais skaitytojai tikėsis, jog išeis padidintas.

Plačiau apsvarsčius šį klausimą, prieita prie išvedimo, kad delei dabartinio popieros ir kitokių reikmenų didelio pabrangimo laike Agitacijos Savaitės "M. B." išleisti tokio pat didumo, kaip kad visuomet išeina.

*K. Petrikienė, A. Jurevičienė,
K. Karosienė, B. Bočkiutė.*

M. J. Ramanauskienė.

L. M. P. S. PILD. KOM. TARIMAS 9.

Draugės: —

Šiame laiške prisiunčiu buvusios L. M. P. S. sekretorės bilą. Ši bila iš susivienijimo išdo seniai yra išmokėta, bet, matomai, buvusi išdininkė E. H. Žilinskaitė Baltuškienei tų pinigų nėra išmokėjusi.

Išreikalauti tuos pinigus (\$5.46) iš Žilinskaitės, veikiausiai, atseitų daug daugiau, negu toji pati bila, nes reikėtų vėl kreiptis prie advokato, kuris vedė su ja mūsų reikalus, tad, manau, būtų daug parankiau jai tą bilą apmokėti.

K. Petrikienė.

Apmokėti tą bilą Baltuškienei ištikrųjų turėtų Žilinskiutė. Rodos, mes jau seniai nutarėme tą bilą apmokėti.

A. Jurevičienė.

Kuogreičiausiai reikia apmokėti ir nusikrauti nuo tos ypatos. Jog jau buvome nutarusios apmokėti. Kodel neišpildyta?

K. B.-Karosienė.

Sutinku apmokėti reikalaujamą bilą.

B. Bočkiutė.

Nors ir antru kartu reikia apmokėti Baltuškienei reikalaujamą bilą, bet kito išėjimo nėra, kaip tik užmokėti; geriau, negu po teismus trankyti. Balsuoju užmokėti.

M. J. Ramanauskienė.

K. Petrikienė, L. M. P. S. Pild. Kom. Sekr.

INEŠIMAS L. M. P. S. REFERENDUMUI.

L. M. P. S. VI Rajono konferencija, atsibuvusi 19 d. rugsėjo, 1920 m., St. Clair, Pa., paduoda įnešimą L. M. P. S. referendumui:

Kad surasti tokį asmenį, — vyrą ar moterį, kuris galėtų važinėti po lietuviais apgyventas kolonijas ir tverti L. M. P. S. kuopas ir, kur galima, tverti chorus ir juos lavinti dainuot, iš kurių būtų galima surengt koncertus del pasekmingesnio vedimo agitacijos moterų organizacijai.

VI Rajonas tik tuo keliu randa pasekmingiausį išėjimą organizavime moterų.

M. J. Ramanauskienė, Pirm.

V. Samuolis, Sekr.

L. M. P. S. PILD. KOM. TARIMAS 10.

Draugės: —

Kadangi šį Ketvirto Rajono įnešimą leidžiant paprastu referendumo keliu užimtų daug

laiko, kaip ir kiti referendumai, tai, manau, bus daug praktiškiau, jeigu šį įnešimą apsvarstytų ir nutartų Pildantysis Komitetas.

Draugiškai,

E. H. Jeskevičiūtė,

L.M.P.S. C. Sekr.

Mano supratimu, patsai Ketvirto Rajono įnešimas yra labai geras, tik jis vargu būtų galima įvykinti gyveniman. Dabar jau didžiūma kuopų yra susijungusios į rajonus ir prakalbų maršrutai rengti rajonams yra daug parankiau, negu centrui. Dabar daugeliui rajonų visa bėda, kad sunku gauti kalbėtojų, bet kuomet tik gaunama kokis kalbėtojas, visuomet stengiamasi surengti prakalbas.

Kaslink antrojo įnešimo, tai man jis yra visai nepraktiškas, nes, sutvėrus chorą, yra reikalingą ir nuolatinis mokytojas; kitaip, kas jį vadovaus? Kur tik aplinkybės leidžia, ten chorai ir dabar yra suorganizuoti. Tinkamas aplinkybes choro gyvavimui gali nuspręsti tiktai vietinės kuopos, o ne kalbėtojas arba kalbėtoja, kurie apsistoja ant vienos arba poros dienų.

K. Petrikienė.

Sutinku su d. Petrikienės nuomone, todėl ir aš balsuoju prieš abu įnešimus.

A. Jurevičienė.

Mano nuomone, kaslink paskyrimo tokios ypatos del apvažiavimo L. M. P. S. kuopų dabartiniu laiku būtų be jokios naudos ir vargiai rastųsi tinkama tokiam darbui ypata. Atvažiauvus kalbėtojui ar kalbėtojai į naują koloniją, negalima tverti choro, tai gali atlikt tiktai pačios kuopos, kurios yra geriau apsipažinusios su vietinėmis aplinkybėmis. Balsuoju prieš.

B. Bočkiutė.

Nesutinku su d. Petrikienės nuosprendžiu. Ji sako, kad patsai įnešimas geras, tai kodel neleisti išsireikšt ir kitoms draugėms? Gal yra ir daugiau tokiose aplinkybėse kuopų, kaip Ketvirtasai Rajonas. Rodosi, tik vienas rajonas randasi geresnėse aplinkybėse, kuris turi kalbėtojų, chorus ir mokytojus. Vienu žodžiu tariant, turi visus parankumus, delto draugė nepermato kitų. Sakot: "Dabar rajonai pasirengia maršrutus." Taip, pasirengia kartą ant metų arba ir rečiau.

Taigi, Ketvirtas Rajonas, matydamas tuos trukumus, padarė tokį įnešimą. Sakot, "dabartiniu laiku negalima". Jeigu tik rastųsi tokia

ypata — viskas būtų galima, tik reikia noro. Delto ir nesutinku su draugių nuomone.

M. J. Ramanauskienė.

Maršrutas yra geras dalykas ir nebučiau priešinga, tik ištikrųjų tuomi turėtų rūpintis rajonai. Centru ne taip patogų tai atlikti.

Kaslink tvėrimo chorų, tai juokingas įnešimas. Kaip gali iš kitur atvykus ypata tai atlikti? Jog tveriant chorą, reikia parinkti ypata, kurios turi tinkamus balsus. Kalbėtojas ar kalbėtoja, nuvykusi ten ant vieno vakaro, to nepadarys, o antra, tai reikėtų, kad ir pats kalbėtojas suprastų muziką. Tai ne Susivienijimo centro darbas. Tuomi gali rūpintis kuopos, gyvendamos ant vietos; tik jos tegali tai tinkamai atlikti.

Balsuoju prieš.

Ks. B.-Karosienė.

K. Petrikienė, L. M. P. S. Pild. Kom. Sekr.

L. M. P. S. PID. KOM. TARIMAS 11.

Drg. E. N. Jeskevičiutei,

Brooklyn, N. Y.

Gerbiamoji: —

Šiuomi kreipiuosi prie jęs A. ir L. D. G. F. reikalu. Fondas nutarė išsiuntinėti visoms L. M. P. Susivienijimo kuopoms blankas del rinkimo aukų ir nutarė kreiptis prie C. Sekretorės, reikalaujant antrašų.

Taigi, drauge, manau, kad neatsisakysite suteikti mums L. M. P. S. kuopų sekretorių antrašus.

Su draugiškais linkėjimais,

Viso labo del jęs,

V. J. Zabulionis,

A. ir L. D. G. F. Sekr.

P. S. Kaip manysite daryti, meldžiu pra-
nešti. Lauksiu atsakymo.

V. J. Z.

Balsuoju duot kuopų antrašus.

K. Petrikienė.

Sutinku duot kuopų antrašus.

A. Jurevičienė.

Sutinkam.

B. Bočkiūtė-Makutėnienė.

Ks. B.-Karosienė,

M. J. Ramanauskienė.

K. Petrikienė, L. M. P. S. Pild. Kom. Sekr.

L. M. P. S. PID. KOM. TARIMAS 12.

Kadangi dar nėra galutinai padaryta sutarties su vertėju, kurį veikalą verst, tai, suėjus vietinėms Pild. Kom. narėms, knygos leidimo klausimą vėl pakėlė iš naujo.

Visapusiai apsvarsčius, pasirodo, kad išleidimas John Reed'o veikalo "Ten Days that Shook the World" lėšuočių daug pinigų, kurie dabartiniu laiku taip greitai būtų sunku iš kur nors surasti. Antra, tai panašų veikalą yra neseniai išleidusi L. D. L. D.. Todel įnešame, kad atšaukt Pildančiojo Komiteto pirmąjį tarimą, o vieton to išleisti T—kio veikalą "From October to Brest-Litovsk", kuris lėšuočių daug mažiau ir būtų galima greičiau išleisti.

Sutinkame.

K. Petrikienė,

B. Bočkiūtė,

A. Jurevičienė,

Ks. Karosienė,

M. J. Ramanauskienė.

K. Petrikienė, L. M. P. S. Pild. Kom. Sekr.

E. N. Jeskevičiūtė, L. M. P. S. Centro Sekr.

PARĖMIMAS ĮNEŠIMO.

L. M. P. S. 13 kp. įnešimą, kad įvyktų L. M. P. S. suvažiavimas 1921 metais (žiurėk "M. B." No. 12), parėmė sekamos kuopos: 16, 18, 21, 28, 30, 51 ir 60.

Nuo pasirodymo šio pranešimo bus duota 40 dienų apkalbėjimui šio įnešimo.

E. N. Jeskevičiūtė, L. M. P. S. Centro Sekr.

L. M. P. S. KUOPOMS.

Draugės: —

Pas mane yra užsilikusių apie 3,000 lapelių "Kodel jęs remiate savo mirtinus priešus?"

Klausimas, kurį tie lapeliai paliečia, yra šių dienų bėgantis klausimas. Tie lapeliai turėtų pasiekti kiekvieną lietuvi darbininką Amerikoje.

Todel kuopos, kurios negavo užtektinai bei turi progą dar daugiau išplatinti, lai atsišaukia, o aš pasiūsiu.

E. N. Jeskevičiūtė, L. M. P. S. Centro Sekr.

PROTOKOLAS SEPTINTAS

*L. M. P. S. III Rajono Konferencijos, kuri atsi-
buvo Lapkričio 14, 1920 m., Tellowship Sve-
tainėj, 831 W. 33rd Pl., Chicago, Ill.*

Konferenciją atidarė Rajono Organizatorė M. Dundulienė 11:30 val. ryte.

Delegačių pribuvo: nuo 9 kp. — V. Audickienė, J. Baranauskienė, M. Šniukienė, M. Nemčauskienė, J. Jurgaitienė, O. Šidiškienė, O. Kairienė, A. Turgienė, A. Matelienė, P. Raudienė; nepribuvo B. Rumšienė. Nuo 29 kp. — O. Reiseikienė, A. Meilienė, K. Pečiukienė, S. Vilienė, B. Zalagiūtė ir O. Margerienė. Nuo 43 kp. — O. Šimoliuniūtė. Nuo 47 kp. — A. Paulukaitienė, O. Grininė; nepribuvo M. Namejunienė. Nuo 92 kp. — M. Rurkauskienė, O. Ožiukienė ir P. Gribinienė. Viso delegačių dalyvavo 25, atstovaujančios šešias kuopas.

Neprisiuntė delegačių 58 kp. iš Town of Lake.

Mandatų peržiūrėjimui ir spaudos komisija išrinkta: A. Paulukaitienė, J. Baranauskienė ir V. Audickienė.

1. Pirmininkė išrinkta O. Šimoliuniūtė.
2. Skaitytas ir vienbalsiai priimtas pereinamos konferencijos protokolas.
3. Rajono organizatorės raportas priimtas.
4. Rajono sekretorė pranešė, kad prie III Rajono priklauso 7 kuopos. Narių visose kuopose randasi šimtas šešios dešimtys trys (163) ir visos pilnai užsimokėjusios. Kuopos randasi gerame stovyje, išskyrus 58 kp., kuri yra kaip ir pakrikusi.
5. Įplaukų buvo nuo pereinamos konferencijos iki šios \$24.47
Nuo pirmiau išde buvo 197.13
Išlaidų buvo 62.36
Atėmus išlaidas, išde lieka \$161.19
Sekretorės raportas priimtas.
6. Išdininkė P. Raudienė pranešė, kad sutinka su skaitline. Pranešimas priimtas.
7. Knygų peržiūrėjimo komisijos raportas priimtas.
8. Komisija surengimui išvažiavimo pranešė, kad išvažiavimas neįvyko ir tuo tikslu padaryta išlaidų \$4.00. Nutarta apmokėti.
9. Komisijos raportas išduotas iš Rajono mokyklos veikimo. Raportas priimtas.
10. Komisija surengimui vakaro "Moteryų Balso" naudai pranešė, kad negalėjo gauti sveikinimo tinkamai dienai. Darbas paliktas ant toliau.
11. Delei surengimo maršruto sekretorė pranešė, kad buvo kviesta d. K. Petrikienė, bet ji,

kol kas, neatsakė. Nutarta kviesti d. F. Abeką, pakol jis randasi Chicagos apielinkėje. O jeigu jis neapsiims, tai nominuota sekami kalbėtojai: d. J. B. Šukienė, "M. B." redaktorė, d. K. B. Karosienė, ir d. A. Bimba. Komisija išrinkta iš sekamų ypatų: O. Šimoliuniūtė, M. Dundulienė ir V. Audickienė.

12. Nutarta išrinkti Rajono mokyklai naują komisiją, kadangi senosios komisijos tulos narės yra išvažiavusios iš Chicagos. Į komisiją įeina šios ypatos: M. Dundulienė, A. Meilienė ir O. Kairienė.

13. Kadangi L. M. P. S. suvažiavimas ši rudenį neįvyko, tai nutarta atšaukti delegates, kurios buvo išrinktos pereinamą konferenciją.

14. 9 kuopos įnešimas, kad L. M. P. S. III Rajonas išrinktų komitetą aplankymui vietinių politinių kalinių. Komisija išrinkta iš šių ypatų: A. Kukutienė, M. Dundulienė, O. Margerienė, O. Vikšrienė ir B. Zalagiūtė.

15. Nutarta paaukuoti iš izdo \$25.00 Lietuvos darbininkų reikalams ir politinių kalinių gelbėjimui.

16. Nutarta ant vietos parinkti aukų tam pačiam tikslui. Suaukuota \$15.20.

17. Kadangi 58 kuopa silpnai gyvuoja, tai nutarta tenai perkelti vieną iš veiklesnių draugių, kad pagelbėtų jai susitvarkyti. Apsiėmė M. Dundulienė.

18. Nutarta, kad kuopos išduotų raportus kiekvienoje Rajono konferencijoje iš savo stovio ir veikimo.

19. Nutarta surengti vakarą Velykų naktį Rajono naudai. Darbas pavestas Rajono valdybai.

20. Nutarta nupirkti Rajono išdininkei knygą vedimui atskaitų.

21. Sekanti konferencija nutarta laikyti North Side.

Konferencija uždaryta kaip 4 val. po pietų.

O. Šimoliuniūtė, Pirmininkė.

O. Vikšrienė, Sekretorė.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Šis "Moteryų Balso" numeris delei svarbių priežasčių labai susivėlino išeit, už ką musų skaitytojai malonės atleisti.

Sekami numeriai išeis vienas po kitam, kol ateis į normalią laiką.

PROTOKOLAS

L. M. P. S. V Rajono VII Konferencijos, įvykusios 12 d. Rug-sėjo, 1920, Empire Hall, Camden, N. J.

Konferenciją atidarė G. Gudžiunienė 11 val. ryte. Pirmininke išrinkta S. Butvilienė. Mandatų peržiūrėjimui paskirta F. Sirutienė, G. Gudžiunienė.

Delegačių pribuvo nuo 6 kuopų: 28 kp. E. Stankevičienė; 16 kp. P. Petkevičienė, B. Drigonienė; 46 kp. E. Malakiutė (A. Paulionienė nepribuvo); 11 kp. F. Sirutienė, S. Bitvilienė, G. Gudžiunienė; 14 kp. V. Viturienė; 80 kp. A.K. Jatuzienė, E. Šemrekienė. Viso dalyvavo 10 delegačių.

Skaitytas 6 konferencijos protokolas ir vienbalsiai priimtas.

Rajono organizatorė nei sekr. nepribuvo. Jos yra apleidusios V. Rajoną. Konferencija buvo sušaukta per 11 kp. Rajono valdybos raportas buvo tik išdininkės. Ji pranešė, kad ižde randasi \$174.28. Raportas priimtas.

Komisijų Raportai:

Rankų darbo parodos raportas išduotas per F. Sirutienę. Pelno liko \$52.22. Raportas priimtas.

Pikniko raportas išduotas per A. K. Jetuzienę. Pelno liko \$63.34. Raportas priimtas.

Vienbalsiai priimta rezolucija, užgirianti III Internacionalą.

Vienbalsiai priimta rezolucija, reikalaujanti nuėmimo blokados nuo Rusijos.

Nutarta duoti paraginimą "Moterų Balsui", kad būtų siun-

tinėjamas pradžioj mėnesio.

Nutarta nupirkti knygų nuo L. D. L. D. už \$16.00.

Nutarta paaukuoti "Moterų sui" \$25.00, Lietuvos darbininkų fondui — \$25.00 (paaukuota Contenpdrary Rubishing Association Co. (?—Red.) \$15.00), Rankpelniui — \$10.00.

Išrinkta Rajono organizatorė E. Malakiutė, raštininkė — V. Viturienė.

Duota paraginimas kuopoms, kad išmokėtų Rajonui duokles.

Nutarta surengti balių Rajono naudai Easton, Pa. Darbas pavesta 14 kp.

Duota paraginimas kuopoms, kad kiekviena stengtųsi surengt kokią nors pramogą Rajono naudai.

Nutarta nupirkti iir užvesti finansų knygą Rajonui. Darbas pavesta F. Sirutienei.

Kalbėta apie surengimą raundonosios savaitės.

Sekamą konferenciją nutarta sušaukti Easton, Pa.

Konferencija užsidarė 3 val. po pietų.

Pirm. *S. Butvilienė,*

Rašt. *G. Gudžiunienė.*

PROTOKOLAS

L. M. P. S. VI Rajono V Konferencijos, įvykusios 19 d. Rug-sėjo, 1920, St. Clair, Pa.

Konferenciją atidarė Rajono organizatorė M. J. Ramanauskienė 2:30 val. po pietų.

Priėmimui mandatų organizatorė paskyrė dd. E. Vaišnorienę ir C. Burkuviene.

Atstovės pribuvo nuo sekamų kuopų:

33 kp., Mahanoy City, Pa.—M. Mitskunienė ir E. Vaišnorienė; 90 kp., Girardville, Pa.—K. Tamošiunienė; 75 kp., St. Clair, Pa. — M. Eimutienė ir

C. Burkuviene; 36 kp., Minersville, Pa. — M. Deltuvienė, M. Bitkauskienė, J. Jančaitienė.

Neprisiuntė atstovių šios kuopos:

77 kp., Frackville; 62 kp., Shenandoah; 74 kp., Hazelton.

Su sprendžiamais balsais atstovių Rajono konferencijoj dalyvavo 12.

Konferencijos pirmininke išrinkta d. M. J. Ramanauskienė, sekretore — d. S. Samuolienė, jos pagalbininke — d. U. Bagdonienė.

Skaityta protokolas praėjusios IV konferencijos; priimtas su mažu pataisymu.

1. Suteikta patariamias balsas neatstovėms.

2. Pirmininkė d. M. Ramanauskienė perskaitė dienotvarkį, kuris vienbalsiai priimtas.

3. Seka Rajono valdybos raportai: Org. raportas priimtas. Fin. rašt. raportas priimtas. Iždininkės raportas priimtas. Knygė nepribuvo į konferenciją ir neišdavė raporto, bet už parduotą literatūrą prisiuntė pinigų per d. M. J. Ramanauskienę, kuri perdavė iždininkei \$10.00.

4. Komisijos raportas, išduotas per d. O. Jeskevičienę, priimtas.

5. Nutarta, kad atstovės paaiškintų savo kuopų susirinkimuose reikalingumą aukuoti literatūros agitacijai Lietuvos darbininkų; taipgi, kad ir Rajonas paaukuotų kiek literatūros tam tikslui.

6. Išrinkta L. M. P. S. VI Rajono komisija parinkimui literatūros Lietuvos darbininkų agitacijai. Į komisiją įėjo dd. M. J. Ramanauskienė, U. Bagdonienė ir V. Samuolienė.

7. L. M. P. S. VI Rajonas

visados stovės už viso pasaulio proletariato revoliucinį judėjimą ir rems darbininkų klasę visais galimais būdais.

8. Skaityta padėkavonės laiškas nuo d. Angliakasio už VI Rajono paaukuotą jam dovanėlę.

Konferencija vienbalsiai priėmė sekamą rezoliuciją:

“REZOLIUCIJA.

“Patarimas Darb. Moterims.

“Visų šalių moterys per metų eiles kovojo už gavimą lygių su vyrais teisių balsavime. Keli metai atgal, ir mes, darbininkės moterys, stojome į eiles tų kovotojų, maldavom ponų valdonų, kad jie mums tai suteiktų. Bet mūsų darbas buvo velniui; niekas neatkreipė atydos į mūsų maldavimą.

“Tame laike, kada mes jieškojome lygių su vyrais teisių, mūsų mintis buvo, kad mes reformų ir parlamentarizmo keliu galėsime ką naudingo dėl savęs atsiekti. Bet mes likome suvilto. Monarchiškos parlamentarinės valstybės numojo ranka, nusikvatojo iš mūsų o balsio. Despotinėj caro Mikės valstybėj nebuvo galima nei sapnuoti apie moterų politines teises. Demokratinių respublikų ponai taipgi skyrė mums tik prie pečiaus augštas vietas arba prie dirbtuvių mašinų už verges.

“Ačiu ponams valdonams ir viso pasaulio kapitalistams, kurie surengė didįjį pasaulinį karą; kurie išžudė 30 milijonų darbininkų klasės žmonių; kurie užtrėšė darbininkų krauju Europos laukus, įstumdami visas šalis į kritišką padėtį, — viso pasaulio proletariatas, nepakeldamas visų tų sunkenybių, sujudo ir pasistengė nusikratyt nuo sa-

vo sprando kapitalistinių parazitų uždėtą jungą, kurį per amžius vilko.

“Su proletariato pasiliuosavimu pasiliuosuoja ir moterys be ponų valdonų malonės. Kylant proletarinei revoliucijai, visos Europos valstybės viena paskui kitą suteikė moterims lygias politines teises su vyrais, lyg pamėgžiodamos vienintelę darbininkų respubliką, Rusiją, kuri be skirtumo lyties visiems darbininkams suteikė lygias teises. Bet tie, ką nedirba naudingo šaliai darbo, tų teisių neturi. Darbininkai ir darbininkės visi turi lygias teises, visi yra lygūs piliečiai.

“Nusižiūrėję į kitas šalis, ir mūsų ponai iš Baltojo Namu sumanė suteikti lygias teises moterims.

“Draugės darbininkės, kaip mes sau persistatome tą gavimą lygių teisių? Ar mes jas turime, ar ne? Gal kitos moterys ir mano, kad taip yra, kad jos laimėjo labai daug; bet proletarėms moterims visai kitaip tas atsivaizdina. Mes nieko neesame laimėjusios su tuo lygių teisių gavimu.

“Moterų, kaip ir vyrų, yra dvi klasės — proletarių ir buržujų. Buržujų moterys laimėjo viską; jos yra visos pilietės taip, kaip ir jų vyrai; jos balsavime rems savo klasę.

“Darbininkų moterų tik mažas nuošimtis yra piliečių; kitos visos kaip ir jų vyrai, neturi pilietinių teisių ir visai neprileidžiamos prie balsavimo. Tai ką reiškia mūsų mažumos balsai, kad mes padėsime išrinkt kapitalistinės klasės atstovus į šalies valdininkus? Juk mes neturime nei savo kandidatų pastatytų.

“Kol neturės pilnų politinių teisių visos darbininkės moterys, mes paliekame balsavimo teises nuošaliai. Maišytis su buržužėmis ir joms patarnaut rinkime valdininkų mums nepritinka.”

10. Nutarta L. M. P. S. VI Rajone surengti maršrutą. Paveista organizatorei sujieškoti kalbėtoją — vyrą ar moterį, bile tik galės savo užduotį atlikti ir bus galima gaut pirm Kalėdų.

11. Nutarta, kad mokestys Rajonui butų kiekvienos kuopos siunčiamos per atstoves, siunčiamas į konferenciją, tuomi sumažinant siuntinėjimo išlaidas; taipgi, kad kuopų sekretorės priduoūt pilnai užsimokėjusių narių vardus.

12. Nutarta paduoti įnešimą L. M. P. S. referendumui, kad surasti tokį asmenį, kuris važinėtų per kuopas su prakalboimis, tvertų chorus ir lavintų dainuoti.

13. Įnešta ir paaiškinta per pirmininkę reikalingumas parinkti aukų Lietuvos proletariato agitacijai. Aukų konferencijoje surinkta \$8.65, kurias nutarta pasiųsti per “Rankpelnio” redakciją skiriamams tikslams. Aukas priėmė ir persiūs konferencijos pirmininkė d. M. J. Ramanauskienė.

Aukuotojai: O. Jeskevičienė aukavo \$2.00; W. Žemaitis, M. Jukienė ir M. Bitkauskienė — po \$1.00; E. Vaišnorienė, K. Tamošiūnienė ir K. Eimutienė — po 50c.; smulkių surinkta \$2.15. Viso \$8.65.

Nutarta laikyti sekamą konferenciją Hazelton, Pa.

Konf. uždaryta 6:45 po pietų. Pirm. M. J. Ramanauskienė, Sekretorė V. Samuolienė.

